

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
TOMASZ CHRÓSTNY

DOZIK-1-611.1.2019/OB

Warszawa, dnia 24 czerwca 2020 r.

Wersja jawna

(tajemnice przedsiębiorstwa i inne informacje prawnie chronione oznaczono [***])

DECYZJA NR DOZIK-6/2020

- I. Na podstawie art. 23b ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1076) po przeprowadzeniu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone **uznaje się postanowienia wzorców umów stosowane przez Polski Prąd i Gaz Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie, o treści:**
- 1) *„W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Odbiorcę przed upływem 48 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 4 Umowy.” (§ 1 pkt 13 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PEP/2016/04/01 stosowanego w okresie od kwietnia 2016 r. do końca października 2016 r.);*
 - 2) *„W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, przed upływem 48 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 4 Umowy.” (§ 1 pkt 14 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PEP/2016/04/01 stosowanego w okresie od kwietnia 2016 r. do końca października 2016 r.);*
 - 3) *„W przypadku przedłużenia Umowy zawartej na czas określony 48 miesięcy na kolejny czas określony 36 miesięcy, w razie wypowiedzenia Umowy przez Odbiorcę przed upływem 36 miesięcy od daty przedłużenia Umowy, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 4 Umowy.” (§ 1 pkt 16 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas*

określony (konsument)” PEP/2016/04/01 stosowanego w okresie od kwietnia 2016 r. do końca października 2016 r.);

- 4) „W przypadku przedłużenia Umowy zawartej na czas określony 48 miesięcy na kolejny czas określony 36 miesięcy, w razie wypowiedzenia Umowy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, przed upływem 36 miesięcy od daty przedłużenia Umowy, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 4 Umowy.” (§ 1 pkt 17 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PEP/2016/04/01 stosowanego w okresie od kwietnia 2016 r. do końca października 2016 r.);
- 5) „W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Odbiorcę przed upływem okresu 48 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 11 zł (słownie: jedenaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 48 miesięcy.” (§ 4 pkt 2 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PEP/2016/04/01 stosowanego w okresie od kwietnia 2016 r. do końca października 2016 r.);
- 6) „W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony 48 miesięcy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy przed upływem okresu 48 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 11 zł (słownie: jedenaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 48 miesięcy.” (§ 4 pkt 3 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PEP/2016/04/01 stosowanego w okresie od kwietnia 2016 r. do końca października 2016 r.);
- 7) „W przypadku wypowiedzenia Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy przez Odbiorcę przed upływem okresu 36 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 11 zł (słownie: jedenaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa przedłużona na kolejny czas określony 36 miesięcy.” (§ 4 pkt 4 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PEP/2016/04/01 stosowanego w okresie od kwietnia 2016 r. do końca października 2016 r.);
- 8) „W przypadku wypowiedzenia Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 11 zł (słownie: jedenaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa przedłużona na kolejny czas określony

36 miesięcy.” (§ 4 pkt 5 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PEP/2016/04/01 stosowanego w okresie od kwietnia 2016 r. do końca października 2016 r.);

- 9) „W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Odbiorcę przed upływem 60 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w §4 Umowy.” (§ 1 pkt 13 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2016/11/01 stosowanego w okresie od listopada 2016 r. do końca czerwca 2017 r.);
- 10) „W przypadku wypowiedzenia Umowy za przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, przed upływem przed upływem 60 miesięcy od jej zawarcia, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w §4 Umowy.” (§ 1 pkt 14 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2016/11/01 stosowanego w okresie od listopada 2016 r. do końca czerwca 2017 r.);
- 11) „W przypadku przedłużenia Umowy zawartej na czas określony 60 miesięcy na kolejny czas określony 36 miesięcy, w razie wypowiedzenia Umowy przed Odbiorcę przed upływem 36 miesięcy od daty przedłużenia Umowy, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w §4 Umowy.” (§ 1 pkt 16 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2016/11/01 stosowanego w okresie od listopada 2016 r. do końca czerwca 2017 r.);
- 12) „W przypadku przedłużenia Umowy zawartej na czas określony 60 miesięcy na kolejny czas określony 36 miesięcy, w razie wypowiedzenia Umowy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, przed upływem 36 miesięcy od daty przedłużenia Umowy, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w §4 Umowy.” (§ 1 pkt 17 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2016/11/01 stosowanego w okresie od listopada 2016 r. do końca czerwca 2017 r.);
- 13) „W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Odbiorcę przed upływem okresu 60 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.” (§ 4 pkt 2 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2016/11/01 stosowanego w okresie od listopada 2016 r. do końca czerwca 2017 r.);
- 14) „W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony 60 miesięcy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy przed upływem okresu 60 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy

zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.” (§ 4 pkt 3 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2016/11/01 stosowanego w okresie od listopada 2016 r. do końca czerwca 2017 r.);

- 15) *„W przypadku wypowiedzenia Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy przez Odbiorcę przed upływem okresu 36 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 36 miesięcy.” (§ 4 pkt 4 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2016/11/01 stosowanego w okresie od listopada 2016 r. do końca czerwca 2017 r.);*
- 16) *„W przypadku wypowiedzenia Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 36 miesięcy.” (§ 4 pkt 5 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2016/11/01 stosowanego w okresie od listopada 2016 r. do końca czerwca 2017 r.);*
- 17) *„W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Odbiorcę przed upływem 60 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w §4 Umowy” (§ 1 pkt 13 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2017/07/01 stosowanego od lipca 2017 r);*
- 18) *„W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, przed upływem przed upływem 60 miesięcy od jej zawarcia, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w §4 Umowy.” (§1 pkt 14 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2017/07/01 stosowanego od lipca 2017 r.);*
- 19) *„W przypadku przedłużenia Umowy zawartej na czas określony 60 miesięcy na kolejny czas określony 36 miesięcy, w razie wypowiedzenia Umowy przed Odbiorcę przed upływem 36 miesięcy od daty przedłużenia Umowy, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w §4 Umowy” (§ 1 pkt 16 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2017/07/01 stosowanego od lipca 2017 r.);*

- 20) „W przypadku przedłużenia Umowy zawartej na czas określony 60 miesięcy na kolejny czas określony 36 miesięcy, w razie wypowiedzenia Umowy przed Sprzedawcą z winy Odbiorcy, przed upływem 36 miesięcy od daty przedłużenia Umowy, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w §4 Umowy” (§ 1 pkt 17 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2017/07/01 stosowanego od lipca 2017 r.);
- 21) „W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Odbiorcę przed upływem okresu 60 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.” (§ 4 pkt 2 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2017/07/01 stosowanego od lipca 2017 r.);
- 22) „W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony 60 miesięcy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy przed upływem okresu 60 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.” (§ 4 pkt 3 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2017/07/01 stosowanego od lipca 2017 r.);
- 23) „W przypadku wypowiedzenia Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy przez Odbiorcę przed upływem okresu 36 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 36 miesięcy.” (§ 4 pkt 4 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2017/07/01 stosowanego od lipca 2017 r.);
- 24) „W przypadku wypowiedzenia Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 36 miesięcy.” (§ 4 pkt 5 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2017/07/01 stosowanego od lipca 2017 r.);
- 25) „W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Odbiorcę przed upływem 48 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 3 Umowy.” (§ 1 pkt 14 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego czas określony (konsument)”

PEP/2015/07/01/GAZ stosowanego w okresie od czerwca 2015 r. do końca czerwca 2016 r.);

- 26) „W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, przed upływem 48 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 3 Umowy.” (§ 1 pkt 15 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego czas określony (konsument)” PEP/2015/07/01/GAZ stosowanego w okresie od czerwca 2015 r. do końca czerwca 2016 r.);
- 27) „W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Odbiorcę przed upływem okresu 48 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 11 zł (słownie: jedenaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 48 miesięcy.” (§ 3 pkt 1 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego czas określony (konsument)” PEP/2015/07/01/GAZ stosowanego w okresie od czerwca 2015 r. do końca czerwca 2016 r.);
- 28) „W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy przed upływem okresu 48 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 11 zł (słownie: jedenaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 48 miesięcy.” (§ 3 pkt 2 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego czas określony (konsument)” PEP/2015/07/01/GAZ stosowanego w okresie od czerwca 2015 r. do końca czerwca 2016 r.);
- 29) „W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Odbiorcę przed upływem 48 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 3 Umowy.” (§ 1 pkt 14 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PEP/2016/06/01/GAZ stosowanego w okresie od lipca 2016 r. do końca października 2016 r.);
- 30) „W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, przed upływem 48 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 3 Umowy.” (§ 1 pkt 15 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PEP/2016/06/01/GAZ stosowanego w okresie od lipca 2016 r. do końca października 2016 r.);

- 31) „W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Odbiorcę przed upływem okresu 48 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 11 zł (słownie: jedenaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 48 miesięcy.” (§ 3 pkt 1 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PEP/2016/06/01/GAZ stosowanego w okresie od lipca 2016 r. do końca października 2016 r.);
- 32) „W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy przed upływem okresu 48 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 11 zł (słownie: jedenaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 48 miesięcy.” (§ 3 pkt 2 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PEP/2016/06/01/GAZ stosowanego w okresie od lipca 2016 r. do końca października 2016 r.);
- 33) „W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Odbiorcę przed upływem 60 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 3 Umowy.” (§ 1 pkt 14 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPIG/2016/11/01/GAZ stosowanego od listopada 2016 r. do końca stycznia 2017 r.);
- 34) „W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, przed upływem 60 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 3 Umowy.” (§ 1 pkt 15 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPIG/2016/11/01/GAZ stosowanego od listopada 2016 r. do końca stycznia 2017 r.);
- 35) „W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Odbiorcę przed upływem 60 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.” (§ 3 pkt 1 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPIG/2016/11/01/GAZ stosowanego w okresie od listopada 2016 r. do końca stycznia 2017 r.);

- 36) „W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy przed upływem okresu 60 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.” (§ 3 pkt 2 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPIG/2016/11/01/GAZ stosowanego w okresie od listopada 2016 r. do końca stycznia 2017 r.);
- 37) „W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Odbiorcę przed upływem 60 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 3 Umowy.” (§ 1 pkt 14 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPIG/2017/02/01/GAZ stosowanego w okresie od lutego 2017 r. do końca czerwca 2017 r.);
- 38) „W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, przed upływem 60 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 3 Umowy.” (§ 1 pkt 15 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPIG/2017/02/01/GAZ stosowanego w okresie od lutego 2017 r. do końca czerwca 2017 r.);
- 39) „W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Odbiorcę przed upływem 60 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.” (§ 3 pkt 1 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPIG/2017/02/01/GAZ stosowanego w okresie od lutego 2017 r. do końca czerwca 2017 r.);
- 40) „W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy przed upływem okresu 60 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.” (§ 3 pkt 2 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPIG/2017/02/01/GAZ stosowanego w okresie od lutego 2017 r. do końca czerwca 2017 r.);
- 41) „W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Odbiorcę przed upływem 60 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w

wysokości i na zasadach określonych w § 3 Umowy.” (§ 1 pkt 14 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPIG/2017/07/01/GAZ stosowanego od lipca 2017 r.);

42) „W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, przed upływem 60 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 3 Umowy.” (§ 1 pkt 15 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPIG /2017/07/01/GAZ stosowanego od lipca 2017 r.);

43) „W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Odbiorcę przed upływem 60 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.” (§ 3 pkt 1 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPIG/2017/07/01/GAZ stosowanego od lipca 2017 r.);

44) „W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy przed upływem okresu 60 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.” (§ 3 pkt 2 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPIG/2017/07/01/GAZ stosowanego od lipca 2017 r.);

45) „Umowa zawarta na czas określony 48 miesięcy ulega przedłużeniu na kolejny czas określony 36 miesięcy, chyba że Odbiorca złoży w okresie od zawarcia Umowy do 45 dni przed upływem okresu 48 miesięcy, oświadczenie o braku zgody na przekształcenie Umowy w Umowę na kolejny czas określony 36 miesięcy.” (§ 1 pkt 15 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PEP/2016/04/01 stosowanego w okresie od kwietnia 2016 r. do końca października 2016 r.);

46) „Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy ulega przedłużeniu na kolejny czas określony 36 miesięcy, chyba że Odbiorca złoży w okresie od zawarcia Umowy do 45 dni przed upływem okresu 60 miesięcy, oświadczenie o braku zgody na przekształcenie Umowy w Umowę na kolejny czas określony 36 miesięcy.” (§ 1 pkt 15 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony

(konsument)” PPIG/2016/11/01 stosowanego w okresie od listopada 2016 r. do końca czerwca 2017 r.);

47) „Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy ulega przedłużeniu na kolejny czas określony 36 miesięcy, chyba że Odbiorca złoży w okresie od zawarcia Umowy do 45 dni przed upływem okresu 60 miesięcy, oświadczenie o braku zgody na przekształcenie Umowy w Umowę na kolejny czas określony 36 miesięcy.” (§ 1 pkt 15 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2017/07/01 stosowanego od lipca 2017 r.).

za niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1145 z późn. zm.), co stanowi naruszenie art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1076) i zakazuje ich wykorzystywania.

- II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 3a w zw. z ust. 7 pkt 1) ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1076), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone nakłada się na **Polski Prąd i Gaz Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie** kary pieniężne:
- 1) w wysokości **75 934 złote (słownie: siedemdziesiąt pięć tysięcy dziewięćset trzydzieści cztery złote)** z tytułu naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1076) w zakresie opisanym w punktach I.1) - I.44) sentencji niniejszej decyzji;
 - 2) w wysokości **107 572 złote (słownie: sto siedem tysięcy pięćset siedemdziesiąt dwa złote)** z tytułu naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1076) w zakresie opisanym w punktach I.45) - I.47) sentencji niniejszej decyzji;
- III. Na podstawie art. 23b ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1076) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów po przeprowadzeniu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone nakłada na **Polski Prąd i Gaz Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie środki usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych określonych w punkcie I sentencji decyzji, w postaci:**
- 1) obowiązku poinformowania - w terminie nie później niż 2 (dwóch) miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji - wszystkich konsumentów, którzy od dnia 17 kwietnia 2016 r. zawarli umowy z Polski Prąd i Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w oparciu o wzorce umów, zawierające postanowienia o których

mowa w punkcie I sentencji decyzji, o uznaniu tych postanowień za niedozwolone oraz o skutkach z tego wynikających; informacja przekazywana konsumentom będzie:

- w warstwie wizualnej - sporządzona czcionką w rozmiarze co najmniej 11, kolorze czarnym i rodzaju Times New Roman,
- dostarczona konsumentom za pomocą listów poleconych, za potwierdzeniem odbioru,
- składała się z następującej treści:
 - a) w przypadku wzorca umowy pn. „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PEP/2016/04/01:

„Polski Prąd i Gaz Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie informuje, że Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK) decyzją nr DOZIK-6/2020 z dnia 24 czerwca 2020 r. uznał za niedozwolone następujące postanowienia wzorca umowy sprzedaży energii elektrycznej pn. „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PEP/2016/04/01, o następującej treści:

1. *W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Odbiorcę przed upływem 48 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 4 Umowy.” (§ 1 pkt 13);*
2. *W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, przed upływem 48 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 4 Umowy.” (§ 1 pkt 14);*
3. *„Umowa zawarta na czas określony 48 miesięcy ulega przedłużeniu na kolejny czas określony 36 miesięcy, chyba że Odbiorca złoży w okresie od zawarcia Umowy do 45 dni przed upływem okresu 48 miesięcy, oświadczenie o braku zgody na przekształcenie Umowy w Umowę na kolejny czas określony 36 miesięcy.” (§ 1 pkt 15);*
4. *W przypadku przedłużenia Umowy zawartej na czas określony 48 miesięcy na kolejny czas określony 36 miesięcy, w razie wypowiedzenia Umowy przez Odbiorcę przed upływem 36 miesięcy od daty przedłużenia Umowy, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 4 Umowy.” (§ 1 pkt 16);*
5. *W przypadku przedłużenia Umowy zawartej na czas określony 48 miesięcy na kolejny czas określony 36 miesięcy, w razie wypowiedzenia Umowy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, przed upływem 36 miesięcy od daty przedłużenia Umowy, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 4 Umowy.” (§ 1 pkt 17);*
6. *W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Odbiorcę przed upływem okresu 48 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 11 zł (słownie: jedenaście złotych) przez liczbę pełnych*

miesiący, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 48 miesięcy.” (§ 4 pkt 2);

7. W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony 48 miesięcy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy przed upływem okresu 48 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 11 zł (słownie: jedenaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 48 miesięcy.” (§ 4 pkt 3);
8. W przypadku wypowiedzenia Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy przez Odbiorcę przed upływem okresu 36 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 11 zł (słownie: jedenaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa przedłużona na kolejny czas określony 36 miesięcy.” (§ 4 pkt 4);
9. W przypadku wypowiedzenia Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 11 zł (słownie: jedenaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa przedłużona na kolejny czas określony 36 miesięcy.” (§ 4 pkt 5).

Prezes UOKiK zakazał wykorzystywania ww. postanowień. W związku z powyższym, przedmiotowe postanowienia nie wiążą Pani/Pana, czyli są bezskuteczne z mocy prawa i nie jest konieczne stwierdzanie ich bezskuteczności na drodze sądowej. Klauzulę uznaną za niedozwoloną należy zatem traktować tak, jakby w ogóle nie została zamieszczona w zawartej umowie.

Decyzja Prezesa UOKiK została udostępniona na stronie internetowej www.uokik.gov.pl.

Podpis osoby uprawnionej do reprezentacji Polski Prąd i Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie”.

- b) w przypadku wzorca umowy pn. „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2016/11/01:

„Polski Prąd i Gaz Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie informuje, że Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK) decyzją nr DOZIK-6/2020 z dnia 24 czerwca 2020 r. uznał za niedozwolone następujące postanowienia wzorca umowy sprzedaży energii elektrycznej pn. „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2016/11/01, o następującej treści:

1. W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Odbiorcę przed upływem 60 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą

- Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w §4 Umowy.” (§ 1 pkt 13);*
- 2. W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, przed upływem przed upływem 60 miesięcy od jej zawarcia, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w §4 Umowy.” (§ 1 pkt 14);*
 - 3. Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy ulega przedłużeniu na kolejny czas określony 36 miesięcy, chyba że Odbiorca złoży w okresie od zawarcia Umowy do 45 dni przed upływem okresu 60 miesięcy, oświadczenie o braku zgody na przekształcenie Umowy w Umowę na kolejny czas określony 36 miesięcy.” (§ 1 pkt 15);*
 - 4. W przypadku przedłużenia Umowy zawartej na czas określony 60 miesięcy na kolejny czas określony 36 miesięcy, w razie wypowiedzenia Umowy przed Odbiorcą przed upływem 36 miesięcy od daty przedłużenia Umowy, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w §4 Umowy.” (§ 1 pkt 16);*
 - 5. W przypadku przedłużenia Umowy zawartej na czas określony 60 miesięcy na kolejny czas określony 36 miesięcy, w razie wypowiedzenia Umowy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, przed upływem 36 miesięcy od daty przedłużenia Umowy, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w §4 Umowy.” (§ 1 pkt 17);*
 - 6. W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Odbiorcę przed upływem okresu 60 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.” (§ 4 pkt 2);*
 - 7. W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony 60 miesięcy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy przed upływem okresu 60 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.” (§ 4 pkt 3);*
 - 8. W przypadku wypowiedzenia Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy przez Odbiorcę przed upływem okresu 36 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 36 miesięcy.” (§ 4 pkt 4);*
 - 9. W przypadku wypowiedzenia Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy. Wysokość*

Oplaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 36 miesięcy.” (§ 4 pkt 5).

Prezes UOKiK zakazał wykorzystywania ww. postanowień. W związku z powyższym, przedmiotowe postanowienia nie wiążą Pani/Pana, czyli są bezskuteczne. Bezskuteczność powstaje z mocy prawa i nie jest konieczne stwierdzenie jej na drodze sądowej. Klauzulę uznaną za abuzywną należy zatem traktować tak, jakby w ogóle nie została zamieszczona w zawartej umowie.

Decyzja Prezesa UOKiK została udostępniona na stronie internetowej www.uokik.gov.pl.

Podpis osoby uprawnionej do reprezentacji Polski Prąd i Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie”.

- c) w przypadku wzorca umowy pn. „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPiG/2017/07/01:

„Polski Prąd i Gaz Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie informuje, że Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK) decyzją nr DOZIK-6/2020 z dnia 24 czerwca 2020 r. uznał za niedozwolone następujące postanowienia wzorca umowy sprzedaży energii elektrycznej pn. „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPiG/2017/07/01, o następującej treści:

1. W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Odbiorcę przed upływem 60 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Oplatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w §4 Umowy” (§ 1 pkt 13);
2. W przypadku wypowiedzenia Umowy za przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, przed upływem przed upływem 60 miesięcy od jej zawarcia, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Oplatę jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w §4 Umowy.” (§1 pkt 14);
3. Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy ulega przedłużeniu na kolejny czas określony 36 miesięcy, chyba że Odbiorca złoży w okresie od zawarcia Umowy do 45 dni przed upływem okresu 60 miesięcy, oświadczenie o braku zgody na przekształcenie Umowy w Umowę na kolejny czas określony 36 miesięcy.” (§ 1 pkt 15);
4. W przypadku przedłużenia Umowy zawartej na czas określony 60 miesięcy na kolejny czas określony 36 miesięcy, w razie wypowiedzenia Umowy przed Odbiorcę przed upływem 36 miesięcy od daty przedłużenia Umowy, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Oplatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w §4 Umowy” (§ 1 pkt 16);
5. W przypadku przedłużenia Umowy zawartej na czas określony 60 miesięcy na kolejny czas określony 36 miesięcy, w razie wypowiedzenia Umowy przed Sprzedawcę z winy Odbiorcy, przed upływem 36 miesięcy od daty przedłużenia Umowy, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Oplatą

Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w §4 Umowy” (§ 1 pkt 17);

6. W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Odbiorcę przed upływem okresu 60 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.” (§ 4 pkt 2);
7. W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony 60 miesięcy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy przed upływem okresu 60 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.” (§ 4 pkt 3);
8. W przypadku wypowiedzenia Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy przez Odbiorcę przed upływem okresu 36 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 36 miesięcy.” (§ 4 pkt 4);
9. W przypadku wypowiedzenia Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy przedłużonej na kolejny czas określony 36 miesięcy. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 36 miesięcy.” (§ 4 pkt 5).

Prezes UOKiK zakazał wykorzystywania ww. postanowień. W związku z powyższym, przedmiotowe postanowienia nie wiążą Pani/Pana, czyli są bezskuteczne. Bezskuteczność powstaje z mocy prawa i nie jest konieczne stwierdzenie jej na drodze sądowej. Klauzulę uznaną za abuzywną należy zatem traktować tak, jakby w ogóle nie została zamieszczona w zawartej umowie.

Decyzja Prezesa UOKiK została udostępniona na stronie internetowej www.uokik.gov.pl.

Podpis osoby uprawnionej do reprezentacji Polski Prąd i Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie”.

- d) w przypadku wzorca umowy pn. „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego czas określony (konsument)” PEP/2015/07/01/GAZ:

„Polski Prąd i Gaz Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie informuje, że Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

(dalej: Prezes UOKiK) decyzją nr DOZIK-6/2020 z dnia 24 czerwca 2020 r. uznał za niedozwolone następujące postanowienia wzorca kompleksowej umowy dostarczania paliwa gazowego pn. „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego czas określony (konsument)” PEP/2015/07/01/GAZ, o następującej treści:

1. W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Odbiorcę przed upływem 48 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 3 Umowy.” (§ 1 pkt 14)”;
2. W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, przed upływem 48 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 3 Umowy.” (§ 1 pkt 15);
3. W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Odbiorcę przed upływem okresu 48 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 11 zł (słownie: jedenaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 48 miesięcy.” (§ 3 pkt 1);
4. W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy przed upływem okresu 48 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 11 zł (słownie: jedenaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 48 miesięcy.” (§ 3 pkt 2).

Prezes UOKiK zakazał wykorzystywania ww. postanowień. W związku z powyższym, przedmiotowe postanowienia nie wiążą Pani/Pana, czyli są bezskuteczne. Bezskuteczność powstaje z mocy prawa i nie jest konieczne stwierdzenie jej na drodze sądowej. Klauzulę uznaną za abuzywną należy zatem traktować tak, jakby w ogóle nie została zamieszczona w zawartej umowie.

Decyzja Prezesa UOKiK została udostępniona na stronie internetowej www.uokik.gov.pl.

Podpis osoby uprawnionej do reprezentacji Polski Prąd i Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie”.

- e) w przypadku wzorca umowy pn. „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PEP/2016/06/01/GAZ:

„Polski Prąd i Gaz Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie informuje, że Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK) decyzją nr DOZIK-6/2020 z dnia 24 czerwca 2020 r. uznał za niedozwolone następujące postanowienia wzorca kompleksowej umowy

dostarczania paliwa gazowego pn. „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PEP/2016/06/01/GAZ, o następującej treści:

1. W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Odbiorcę przed upływem 48 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 3 Umowy.” (§ 1 pkt 14);
2. W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, przed upływem 48 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 3 Umowy.” (§ 1 pkt 15);
3. W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Odbiorcę przed upływem okresu 48 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 11 zł (słownie: jedenaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 48 miesięcy.” (§ 3 pkt 1);
4. W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy przed upływem okresu 48 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 11 zł (słownie: jedenaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 48 miesięcy.” (§ 3 pkt 2).

Prezes UOKiK zakazał wykorzystywania ww. postanowień. W związku z powyższym, przedmiotowe postanowienia nie wiążą Pani/Pana, czyli są bezskuteczne. Bezskuteczność powstaje z mocy prawa i nie jest konieczne stwierdzenie jej na drodze sądowej. Klauzulę uznaną za abuzywną należy zatem traktować tak, jakby w ogóle nie została zamieszczona w zawartej umowie.

Decyzja Prezesa UOKiK została udostępniona na stronie internetowej www.uokik.gov.pl.

Podpis osoby uprawnionej do reprezentacji Polski Prąd i Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie”.

f) w przypadku wzorca umowy pn. „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPIG/2016/11/01/GAZ:

„Polski Prąd i Gaz Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie informuje, że Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK) decyzją nr DOZIK-6/2020 z dnia 24 czerwca 2020 r. uznał za niedozwolone następujące postanowienia wzorca umowy sprzedaży energii elektrycznej pn. „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPIG/2016/11/01/GAZ, o następującej treści:

1. W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Odbiorcę przed upływem 60 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 3 Umowy.” (§ 1 pkt 14);
2. W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, przed upływem 60 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 3 Umowy.” (§ 1 pkt 15);
3. W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Odbiorcę przed upływem 60 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.” (§ 3 pkt 1);
4. W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy przed upływem okresu 60 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.” (§ 3 pkt 2).

Prezes UOKiK zakazał wykorzystywania ww. postanowień. W związku z powyższym, przedmiotowe postanowienia nie wiążą Pani/Pana, czyli są bezskuteczne. Bezskuteczność powstaje z mocy prawa i nie jest konieczne stwierdzenie jej na drodze sądowej. Klauzulę uznaną za abuzywną należy zatem traktować tak, jakby w ogóle nie została zamieszczona w zawartej umowie.

Decyzja Prezesa UOKiK została udostępniona na stronie internetowej www.uokik.gov.pl.

Podpis osoby uprawnionej do reprezentacji Polski Prąd i Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie”.

- g) w przypadku wzorca umowy pn. „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPiG/2017/02/01/GAZ:
- „Polski Prąd i Gaz Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie informuje, że Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK) decyzją nr DOZIK-6/2020 z dnia 24 czerwca 2020 r. uznał za niedozwolone następujące postanowienia wzorca umowy sprzedaży energii elektrycznej pn. „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PEP/2017/02/01/GAZ, o następującej treści:
1. W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Odbiorcę przed upływem 60 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 3 Umowy.” (§ 1 pkt 14);

2. W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, przed upływem 60 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 3 Umowy.” (§ 1 pkt 15);
3. „W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Odbiorcę przed upływem 60 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.” (§ 3 pkt 1);
4. W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy przed upływem okresu 60 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.” (§ 3 pkt 2);

Prezes UOKiK zakazał wykorzystywania ww. postanowień. W związku z powyższym, przedmiotowe postanowienia nie wiążą Pani/Pana, czyli są bezskuteczne. Bezskuteczność powstaje z mocy prawa i nie jest konieczne stwierdzenie jej na drodze sądowej. Klauzulę uznaną za abuzywną należy zatem traktować tak, jakby w ogóle nie została zamieszczona w zawartej umowie.

Decyzja Prezesa UOKiK została udostępniona na stronie internetowej www.uokik.gov.pl.

Podpis osoby uprawnionej do reprezentacji Polski Prąd i Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie”.

- h) w przypadku wzorca umowy pn. „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPiG/2017/07/01/GAZ:

„Polski Prąd i Gaz Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie informuje, że Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK) decyzją nr DOZIK-6/2020 z dnia 24 czerwca 2020 r. uznał za niedozwolone następujące postanowienia wzorca umowy sprzedaży energii elektrycznej pn. „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PEP/2017/07/01/GAZ, o następującej treści:

1. W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Odbiorcę przed upływem 60 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 3 Umowy.” (§ 1 pkt 14);
2. W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy, przed upływem 60 miesięcy od jej zawarcia, Sprzedawca może obciążyć

Odbiorcę Opłatą Jednorazową w wysokości i na zasadach określonych w § 3 Umowy.” (§ 1 pkt 15);

3. W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Odbiorcę przed upływem 60 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.” (§ 3 pkt 1);
4. W przypadku wypowiedzenia Umowy zawartej na czas określony przez Sprzedawcę z winy Odbiorcy przed upływem okresu 60 miesięcy, Odbiorca zapłaci Sprzedawcy Opłatę Jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania Umowy zawartej na czas określony. Wysokość Opłaty Jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 zł (słownie: siedemnaście złotych) przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona Umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.” (§ 3 pkt 2);

Prezes UOKiK zakazał wykorzystywania ww. postanowień. W związku z powyższym, przedmiotowe postanowienia nie wiążą Pani/Pana, czyli są bezskuteczne. Bezskuteczność powstaje z mocy prawa i nie jest konieczne stwierdzenie jej na drodze sądowej. Klauzulę uznaną za abuzywną należy zatem traktować tak, jakby w ogóle nie została zamieszczona w zawartej umowie.

Decyzja Prezesa UOKiK została udostępniona na stronie internetowej www.uokik.gov.pl.

Podpis osoby uprawnionej do reprezentacji Polski Prąd i Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie”.

- 2) poinformowanie wszystkich konsumentów, którzy w okresie od 17 kwietnia 2016 r. do dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji w zakresie klauzul określonych w punktach I.1)- I.44) sentencji decyzji uiszcili na rzecz Polski Prąd i Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie należność z tytułu Opłaty Jednorazowej, na podstawie:
 - a) § 1 pkt 13 i § 4 pkt 2 lub § 1 pkt 14 i § 4 pkt 3 lub § 1 pkt 16 i § 4 pkt 4 lub § 1 pkt 17 i § 4 pkt 5 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PEP/2016/04/01;
 - b) § 1 pkt 13 i § 4 pkt 2 lub § 1 pkt 14 i § 4 pkt 3 lub § 1 pkt 16 i § 4 pkt 4 lub § 1 pkt 17 i § 4 pkt 5 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2016/11/01;
 - c) § 1 pkt 13 i § 4 pkt 2 lub § 1 pkt 14 i § 4 pkt 3 lub § 1 pkt 16 i § 4 pkt 4 lub § 1 pkt 17 i § 4 pkt 5 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2017/07/01;
 - d) § 1 pkt 14 i § 3 pkt 1 lub § 1 pkt 15 i § 3 pkt 2 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego czas określony (konsument)” PEP/2015/07/01/GAZ;

- e) § 1 pkt 14 i § 3 pkt 1 lub § 1 pkt 15 i § 3 pkt 2 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PEP/2016/06/01/GAZ;
- f) § 1 pkt 14 i § 3 pkt 1 lub § 1 pkt 15 i § 3 pkt 2 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPiG/2016/11/01/GAZ;
- g) § 1 pkt 14 i § 3 pkt 1 lub § 1 pkt 15 i § 3 pkt 2 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPiG/2017/02/01/GAZ;
- h) § 1 pkt 14 i § 3 pkt 1 lub § 1 pkt 15 i § 3 pkt 2 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPiG/2017/07/01/GAZ

o przysługującym im prawie do uzyskania zwrotu *Opłaty Jednorazowej* oraz o czynnościach, jakie musi podjąć konsument w celu jej otrzymania, w tym o konieczności wskazania przez konsumenta sposobu dokonania zwrotu przez Polski Prąd i Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie ww. opłaty (przelewem bankowym lub przekazem pocztowym), przy czym czas na dokonanie przez konsumenta tych czynności nie może być krótszy niż jeden miesiąc od dnia otrzymania pisma informującego o prawie do otrzymania zwrotu *Opłaty Jednorazowej* - w piśmie skierowanym do konsumenta listem poleconym, za potwierdzeniem odbioru zawierającego ww. informacje - w terminie 2 (dwóch) miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji w zakresie uznania za niedozwolone klauzul z punktów I.1) - I.44) jej sentencji;

- 3) zwrócenie *Opłaty Jednorazowej*, o której mowa w punktach III.2) ppkt a) - h) powyżej, uiszczonej w okresie od dnia 17 kwietnia 2016 r. do dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji w zakresie klauzul z punktów I.1)- I.44) jej sentencji każdemu konsumentowi, wskazanemu w pkt III.2) powyżej, który poinformował Polski Prąd i Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie o woli otrzymania zwrotu tej opłaty - w terminie 4 (czterech) miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji w zakresie klauzul z pkt I.1) - I.44) jej sentencji;
- 4) poinformowanie wszystkich konsumentów, których umowy w okresie od 17 kwietnia 2016 r. do dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji w zakresie klauzul określonych w punktach I.45) - I.47) sentencji decyzji zostały automatycznie przekształcone po upływie okresu ich obowiązywania w kolejne umowy na czas określony na podstawie:
 - a) § 1 pkt 15 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PEP/2016/04/01;
 - b) § 1 pkt 15 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPiG/2016/11/01;
 - c) § 1 pkt 15 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPiG/2017/07/01

o tym, że ww. postanowienia ich nie wiążą, wobec czego obowiązująca konsumenta umowa jest umową zawartą na czas nieokreślony i konsument ma prawo wypowiedzenia takiej umowy z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia bez konieczności ponoszenia z tego tytułu *Opłaty Jednorazowej* - w piśmie skierowanym do konsumenta listem poleconym, za potwierdzeniem

odbioru zawierającym ww. informacje - w terminie **2 (dwóch) miesięcy** od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji w zakresie uznania za niedozwolone klauzul z punktów I.45) - I.47) jej sentencji;

- 5) opublikowanie w terminie **14 dni** od dnia uprawomocnienia niniejszej decyzji, na koszt Polski Prąd i Gaz Sp. z o. o. z siedzibą w Warszawie, na jego stronie internetowej, która na dzień wydania niniejszej decyzji mieści się pod adresem www.polskipradigaz.pl oświadczenia o następującej treści:

„W związku z decyzją Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydaną w dniu 24 czerwca 2020 r. nr DOZIK-6/2020 (dalej: Decyzja nr DOZIK-6/2020) Polski Prąd i Gaz Sp. z o. o. z siedzibą w Warszawie informuje, że klauzule umowne zawarte we wzorcach umów sprzedaży energii elektrycznej i wzorcach umów kompleksowych dostarczania paliwa gazowego:

- 1) przewidujące konieczność uiszczenia przez konsumenta Opłaty Jednorazowej w związku przedterminowym rozwiązaniem umowy sprzedaży energii elektrycznej lub kompleksowej umowy dostarczania paliwa gazowego, w razie zaistnienia wskazanych w umowie okoliczności związanych wyłącznie z zachowaniem konsumenta, tj. postanowienia określone w:
 - § 1 pkt 13 i § 4 pkt 2 lub § 1 pkt 14 i § 4 pkt 3 lub § 1 pkt 16 i § 4 pkt 4 lub § 1 pkt 17 i § 4 pkt 5 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PEP/2016/04/01;
 - § 1 pkt 13 i § 4 pkt 2 lub § 1 pkt 14 i § 4 pkt 3 lub § 1 pkt 16 i § 4 pkt 4 lub § 1 pkt 17 i § 4 pkt 5 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2016/11/01;
 - § 1 pkt 13 i § 4 pkt 2 lub § 1 pkt 14 i § 4 pkt 3 lub § 1 pkt 16 i § 4 pkt 4 lub § 1 pkt 17 i § 4 pkt 5 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2017/07/01;
 - § 1 pkt 14 i § 3 pkt 1 lub § 1 pkt 15 i § 3 pkt 2 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego czas określony (konsument)” PEP/2015/07/01/GAZ;
 - § 1 pkt 14 i § 3 pkt 1 lub § 1 pkt 15 i § 3 pkt 2 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PEP/2016/06/01/GAZ;
 - § 1 pkt 14 i § 3 pkt 1 lub § 1 pkt 15 i § 3 pkt 2 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPIG/2016/11/01/GAZ;
 - § 1 pkt 14 i § 3 pkt 1 lub § 1 pkt 15 i § 3 pkt 2 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPIG/2017/02/01/GAZ;
 - § 1 pkt 14 i § 3 pkt 1 lub § 1 pkt 15 i § 3 pkt 2 wzorca umowy „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPIG/2017/07/01/GAZ,
- 2) wprowadzające mechanizm automatycznego przekształcania umowy sprzedaży energii elektrycznej w umowę na kolejny czas określony (oznaczony) po upływie okresu jej obowiązywania, tj. postanowienia określone w:

- § 1 pkt 15 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PEP/2016/04/01;
- § 1 pkt 15 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2016/11/01;
- §1 pkt 15 wzorca umowy „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2017/07/01

zostały uznane za niedozwolone i są bezskuteczne wobec konsumentów (tj. przedsiębiorca nie może się na nie powoływać i kształtować na ich podstawie stosunku umownego z konsumentem) na podstawie art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów i zakazano ich wykorzystywania wobec wszystkich konsumentów, którzy zawarli z przedsiębiorcą umowę na podstawie ww. wzorców (art. 23d ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów).

Ponadto, ww. Decyzją nr DOZIK-6/2020 Prezesa UOKiK nałóżono na Polski Prąd i Gaz Sp. z o. o. z siedzibą w Warszawie obowiązek usunięcia skutków stosowania niedozwolonych klauzul umownych w stosunku do konsumentów, którzy zostali dotknięci skutkami ich stosowania, poprzez zwrócenie ww. **Oplaty Jednorazowej** każdemu konsumentowi, który:

- uiścić **Oplatę Jednorazową** na podstawie ww. postanowień umowy sprzedaży energii elektrycznej i/lub paliwa gazowego w okresie od dnia 17 kwietnia 2016 r. do dnia uprawomocnienia się Decyzji nr DOZIK-6/2020 w zakresie klauzuli z punktów l.1) - l.44) jej sentencji oraz
- poinformował Polski Prąd i Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie o woli otrzymania zwrotu **Oplaty Jednorazowej** w terminie wskazanym przez Polski Prąd i Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, jednak nie krótszym niż jeden miesiąc od otrzymania pisma informującego o prawie do otrzymania zwrotu **Oplaty Jednorazowej**,

w terminie 4 miesięcy od dnia uprawomocnienia się Decyzji nr DOZIK-6/2020 w zakresie klauzuli z pkt l.1) - l.44) jej sentencji”

w następujący sposób:

- czarną czcionką (kod szesnastkowy RGB #000000) ARIAL na białym tle (kod szesnastkowy RGB #ffffff),
- tekst powyższego oświadczenia wyjustowany,
- w górnej części strony głównej domeny www.polskipradigaz.pl bez możliwości zamknięcia informacji przez użytkownika; oświadczenie ma być widoczne przez cały czas, gdy użytkownik jest na stronie (oświadczenie nie może przybrać formy np. rotacyjnego banera czy slajdera),
- czcionka powinna odpowiadać wielkości czcionki zwyczajowo używanej na ww. stronie internetowej, tekst umieszczony w ramce, o rozmiarze takim, aby była ona w całości wypełniona oświadczeniem, o którym mowa w niniejszym punkcie, z uwzględnieniem marginesu 2,5 cm z każdej strony,

–fragment oświadczenia o treści „na stronie www.polskipradigaz.pl pod tym adresem” powinien być zamieszczony w formie hiperłącza (linka) do niniejszej decyzji opublikowanej w oparciu o pkt IV sentencji niniejszej decyzji;

przy czym obowiązek ten powinien być zrealizowany z zastosowaniem następujących zasad:

- a) w przypadku zmiany nazwy przedsiębiorcy, jego przekształcenia lub przejścia praw i obowiązków na inny podmiot pod jakimkolwiek tytułem, powyższy obowiązek publikacyjny powinien być zrealizowany odpowiednio przez lub za pośrednictwem danego przedsiębiorcy lub jego następcy prawnego, ze wskazaniem nazw dawnej i nowej,
- b) w przypadku zmiany adresu strony internetowej, należy niniejsze rozstrzygnięcie zastosować odpowiednio do strony internetowej funkcjonującej w dacie uprawomocnienia się niniejszej decyzji,
- c) w razie zmiany treści sentencji decyzji lub jej uzasadnienia przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów lub sąd powszechny, w zakresie podlegającym obowiązkowi publikacji, należy obowiązek ten wykonać zgodnie ze zmienioną treścią decyzji.

IV. Na podstawie art. 23b ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1076), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone Prezes Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada na Polski Prąd i Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie obowiązek publikacji wersji jawnej niniejszej decyzji w całości, na koszt Polski Prąd i Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, na stronie internetowej tego przedsiębiorcy (w dacie wydania niniejszej decyzji jest to strona internetowa: www.polskipradigaz.pl), w terminie jednego miesiąca od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, w ten sposób, że odnośnik do treści wersji jawnej decyzji powinien zostać umieszczony na stronie głównej i opisany w następujący sposób: „Decyzja Prezesa UOKiK nr DOZIK-6/2020. Decyzja prawomocna”, oraz utrzymywania jej na przedmiotowej stronie internetowej przez okres 6 (sześciu) miesięcy;

przy czym obowiązek ten powinien być zrealizowany z zastosowaniem następujących zasad:

- a) w przypadku zmiany nazwy przedsiębiorcy, jego przekształcenia lub przejścia praw i obowiązków na inny podmiot pod jakimkolwiek tytułem, powyższy obowiązek publikacyjny powinien być zrealizowany odpowiednio przez lub za pośrednictwem danego przedsiębiorcy lub jego następcy prawnego, ze wskazaniem nazw dawnej i nowej,
- b) w przypadku zmiany adresu strony internetowej, należy niniejsze rozstrzygnięcie zastosować odpowiednio do strony internetowej funkcjonującej w dacie uprawomocnienia się niniejszej decyzji,
- c) w razie zmiany treści sentencji decyzji lub jej uzasadnienia przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów lub sąd powszechny, w zakresie podlegającym

obowiązkowi publikacji, należy obowiązek ten wykonać zgodnie ze zmienioną treścią decyzji.

- V. Na podstawie art. 77 i art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1076), oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 256.) w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1076), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów obciąża Polski Prąd i Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie kosztami postępowania opisanego w pkt I sentencji niniejszej decyzji w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w kwocie **112,68 złotych** (słownie: sto dwanaście złotych sześćdziesiąt osiem groszy) i zobowiązuje Polski Prąd i Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie do zwrotu tych kosztów Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes Urzędu lub Prezes UOKiK) przeprowadził postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy w związku ze stosowaniem przez Polski Prąd i Gaz Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie (dalej: Polski Prąd i Gaz lub Spółka) niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. 385¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j.: Dz.U. z 2019 r. poz. 1145 z późn. zm.; dalej: kodeks cywilny lub kc), nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, stosownie do art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1076; dalej: ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów lub uokik) lub naruszenie chronionych prawem interesów konsumentów uzasadniające podjęcie działań określonych w odrębnych ustawach (sygn. akt: DOIK-405-2/18). Informacje o tym, że Spółka może stosować niedozwolone postanowienia umowne, o których mowa w art. 385¹ § 1 kodeksu cywilnego, Prezes Urzędu powziął w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów o sygnaturze DDK-61-12/15, poprzedzającego wydanie decyzji Prezesa UOKiK z dnia 30 grudnia 2016 r. nr DDK-25/2016 (w oparciu o analizę przekazanych przez Spółkę wzorców umów sprzedaży energii elektrycznej), a także na podstawie skarg konsumentów wpływających do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów po dniu 30 grudnia 2016 r. (po analizie dołączanych do skarg kopii wzorców umów sprzedaży energii elektrycznej oraz wzorców umów kompleksowych dostarczania paliwa gazowego).

W związku z powyższym, w toku postępowania wyjaśniającego o sygnaturze akt: DOIK-405-2/18, Prezes UOKiK, pismem z dnia 22 czerwca 2018 r., wezwał Spółkę do przekazania wszystkich wzorców umów sprzedaży energii elektrycznej - w tym Cenników oraz Ogólnych Warunków Umowy - wykorzystywanych w obrocie z konsumentami od dnia 1 kwietnia 2015 r. do dnia otrzymania przedmiotowego pisma, ze wskazaniem okresów ich stosowania (daty początkowej i końcowej obowiązywania wzorca). W odpowiedzi, pismem z dnia 2 lipca

2018 r., Polski Prąd i Gaz przekazała ww. dokumenty, a także wszystkie wzorce umów kompleksowych dostarczania paliwa gazowego - w tym Cenników oraz Ogólnych Warunków Umowy - wykorzystywanych w obrocie z konsumentami w okresie od czerwca 2015 r. do dnia otrzymania pisma z dnia 22 czerwca 2018 r., ze wskazaniem okresów ich stosowania.

Analiza zgromadzonego w ww. postępowaniu wyjaśniającym materiału dowodowego w postaci wzorców umów sprzedaży energii elektrycznej, a także wzorców umów kompleksowych dostarczania paliwa gazowego wykazała, że Polski Prąd i Gaz stosuje postanowienia przewidujące konieczność uiszczenia przez konsumenta *Opłaty Jednorazowej* w związku przedterminowym rozwiązaniem umowy sprzedaży energii elektrycznej lub kompleksowej umowy dostarczania paliwa, w razie zaistnienia wskazanych w umowie okoliczności związanych wyłącznie z zachowaniem konsumenta (postanowienia opisane w punktach: l.1) - l.44) sentencji niniejszego postanowienia). Ponadto Spółka stosuje postanowienia wprowadzające mechanizm automatycznego przekształcania umowy sprzedaży energii elektrycznej w umowę na kolejny czas określony (oznaczony) (postanowienia opisane w punktach: l.45) - l.47) sentencji niniejszego postanowienia).

W ocenie Prezesa Urzędu, ww. postanowienia mogły stanowić niedozwolone postanowienia umowne, o których mowa w art. 385¹ § 1 kodeksu cywilnego. Wobec powyższego Prezes Urzędu postanowieniem z dnia 26 marca 2019 r. wszczął wobec Polski Prąd i Gaz postępowanie w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w związku ze stosowaniem we wzorcach umów sprzedaży energii elektrycznej i kompleksowych dostarczania paliwa gazowego, postanowień umownych określonych w punktach l.1 - l.47 sentencji niniejszej decyzji. Prezes UOKiK w postanowieniu z dnia 26 marca 2019 r. zaliczył w poczet dowodów w niniejszym postępowaniu materiał dowodowy zgromadzony w postępowaniu wyjaśniającym o sygnaturze akt: DOIK-405-2/18.

Stanowisko przedsiębiorcy

W piśmie z dnia 1 maja 2019 r. Polski Prąd i Gaz przedstawiła swoje stanowisko odnośnie przedstawionych Spółce zarzutów, a także wniosła o wydanie w trybie art. 23c uokik decyzji zobowiązującej odnośnie części postanowień wprowadzających mechanizm automatycznego przedłużania umowy sprzedaży energii elektrycznej w umowę na kolejny czas określony (oznaczony), tj. postanowień opisanych w punktach: l.45) - l.47) sentencji decyzji, zawartych w ww. wzorcach umów sprzedaży energii elektrycznej, a także o umorzenie postępowania w pozostałym zakresie.

Spółka w treści pisma zobowiązała się do podjęcia działań zmierzających do zakończenia zarzuconego naruszenia określonego w punktach l.45) - l.47) sentencji decyzji oraz usunięcia skutków stosowania powyższych postanowień poprzez cyt.:

1. Zastąpienie powyższych postanowień postanowieniem o treści:

„Umowa zawarta na czas określony ulega przedłużeniu na czas nieokreślony, chyba że Odbiorca złoży w okresie od zawarcia Umowy do 30 dni przed jej upływem oświadczenie o braku zgody na przedłużenie umowy na czas nieokreślony. Odbiorca

może wypowiedzieć tak przedłużoną umowę z miesięcznym terminem wypowiedzenia ze skutkiem na koniec miesiąca bez ponoszenia jakichkolwiek opłat. Sprzedawca w terminie co najmniej na-45 dni przed upływem okresu umowy na jaki została zawarta prześle do Odbiorcy pismo informujące o zbliżającym się terminie wygaśnięcia umowy."

oraz poinformowanie pisemne Konsumentów o zmianie tych postanowień wraz z informacją, iż postanowienia dotyczące obciążania Konsumenta Opłatą Jednorazową za wypowiedzenie przedłużonej umowy uznaje się za nieważne;

- 2. Poinformowanie Konsumentów, w stosunku do których nastąpiło automatyczne przedłużenie umowy, iż umowy w istocie zostały przedłużone na czas nieokreślony, wobec czego Konsument może wypowiedzieć tak przedłużoną umowę z miesięcznym terminem wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec miesiąca, bez konieczności zapłaty Opłaty Jednorazowej, a co za tym idzie postanowienia dotyczące obciążania konsumenta Opłatą Jednorazową za wypowiedzenie umowy uznaje się za nieważne;*
- 3. Dokonanie zwrotu Konsumentom, w stosunku do których nastąpiło automatyczne przedłużenie umowy na czas oznaczony, którzy zostali obciążeni po takim automatycznym przedłużeniu Opłatą Jednorazową i opłatę tę uiścili, zapłaconych z tego tytułu kwot po zgłoszeniu przez Konsumentów stosownego żądania względem Spółki w terminie 3 miesiące od poinformowania ich o przysługującym im uprawnieniu.*

Polski Prąd i Gaz wyjaśniła ponadto, że od dnia 1 grudnia 2017 r. nie prowadzi procesu pozyskania nowych odbiorców. Spółka wskazała, że zawiera nowe umowy jedynie w sytuacji, w której potencjalny Odbiorca z własnej inicjatywy odwiedzi Biuro Obsługi Konsumentów znajdujące się w siedzibie Spółki oraz wyrazi chęć zawarcia umowy ze Spółką. Dodatkowo Spółka wyjaśniła, że nie stosuje także od dłuższego czasu wzorców umownych, w których znalazły się zakwestionowane w niniejszej decyzji postanowienia. Spółka wskazała bowiem, że we wzorcach umów sprzedaży energii elektrycznej oraz umów dostawy paliwa gazowego wprowadzonych w 2018 r. (tj. po dacie wszczęcia postępowania wyjaśniającego poprzedzającego wszczęcie niniejszego postępowania) zawarte jest postanowienie, zgodnie z którym umowa po upływie okresu na jaki została zawarta zostaje przedłużona na czas nieokreślony.

Spółka oświadczyła również, że zaniechała przedłużania umów na kolejny czas określony w odniesieniu do umów już zawartych na podstawie wzorców umów, których postanowienia zostały zakwestionowane w niniejszej decyzji. Polski Prąd i Gaz wyjaśniła, że umowy po upływie okresu na jaki zostały zawarte są traktowane przez Spółkę jako umowy zawarte na czas nieoznaczony, a konsument ma prawo je wypowiedzieć w każdym czasie, bez konieczności zapłaty *Opłaty Jednorazowej*. Tym samym pomimo istnienia we wzorcach umów zakwestionowanych postanowień dotyczących automatycznego przedłużenia umowy zawartej na czas określony po upływie okresu jej obowiązywania w umowę na czas określony, Spółka traktowała takie przekształcenie jako przekształcenie w umowę na czas nieokreślony i umożliwiała jej wypowiedzenie w każdym terminie bez ponoszenia konsekwencji finansowych, tj. bez obowiązku zapłaty *Opłaty Jednorazowej*.

Z wyjaśnień Polski Prąd i Gaz wynika, że pomimo zaprzestania przez Spółkę stosowania postanowień wskazanych w punktach I.1) - I.44) sentencji decyzji, konsumenci nie zostali

jednak poinformowani o takiej praktyce Polski Prąd i Gaz, dlatego Spółka w piśmie z dnia 1 maja 2019 r. oświadczyła, że zobowiązuje się do poinformowania klientów, którym umowy zostały automatycznie przedłużone, że te umowy faktycznie zostały przedłużone na czas nieokreślony, wobec czego mogą je wypowiedzieć z miesięcznym okresem wypowiedzenia bez obowiązku zapłaty *Opłaty Jednorazowej*, a także, że postanowienia umowy, z których wynika, że są oni zobowiązani do uiszczenia *Opłaty Jednorazowej* cyt. „uznaje się za nieistniejące”.

W odniesieniu natomiast do zarzutów dotyczących stosowania we wzorcach umów postanowień nakładających na konsumentów obowiązek uiszczenia *Opłaty Jednorazowej* z tytułu przedterminowego rozwiązania umowy zaprzeczyła, jakoby postanowienia wymienione w ppkt: 1 l.1), l.2), l.5), l.6), l.9), l.10), l.13), l.14), l.17), l.18), l.21), l.22), l.25), l.26), l.27), l.28), l.29), l.30), l.31), l.32), l.33), l.34), l.35), l.36), l.37), l.38), l.39), l.40), l.41), l.42), l.43) i 44) sentencji niniejszej decyzji wypełniały znamiona niedozwolonych w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc, co z kolei mogłoby stanowić naruszenie art. 23a uokik.

W ocenie Spółki analiza przesłanek dotyczących stosowania niedozwolonych postanowień umownych we wzorcach umów zawieranych z konsumentami, prowadzi do wniosku, że w zakwestionowanych w niniejszym postępowaniu postanowieniach przewidujących konieczność uiszczenia przez konsumenta *Opłaty Jednorazowej* w związku przedterminowym rozwiązaniem umowy sprzedaży energii elektrycznej lub kompleksowej umowy dostarczania paliwa gazowego, w razie zaistnienia wskazanych w umowie okoliczności związanych wyłącznie z zachowaniem konsumenta, nie została naruszona zasada lojalnego zachowania kontrahenta względem konsumenta. W ocenie Spółki postanowienie te skonstruowane zostało w sposób przejrzysty i jasny. Spółka zaprzeczyła, jakoby konstruowała wzorzec umowy nieuczciwie, czy w złej wierze.

Odnosząc się do kwestii możliwości nałożenia przez Spółkę na konsumenta *Opłaty Jednorazowej* w przypadku rozwiązania umowy przed upływem okresu jej obowiązywania Polski Prąd i Gaz wskazała, iż żaden przepis odnoszący się do umów zawartych na czas określony nie zabrania przedsiębiorcom takiej praktyki. Spółka wskazała, że nie obciąża konsumentów kosztami i odszkodowaniami innymi aniżeli wskazanymi w treści umowy - do czego uprawniona jest na podstawie przepisów art. 4j ust. 3a Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.; dalej: Prawo energetyczne lub Pr. en.). W ocenie Spółki treść tych postanowień jest wpisana do wzorców umów w taki sposób, aby konsument posiadał jasną informację na temat wysokości wszelkich kosztów.

Spółka nie zgodziła się z twierdzeniem, jakoby opłata jednorazowa miała *de facto* czynić nieopłacalnym rozwiązanie przez konsumenta umowy. Spółka wskazała, że przez większość okresu, w którym zawierała nowe umowy z konsumentami wysokość *Opłaty Jednorazowej* wynosiła 11 zł (pomnożonych przez ilość miesięcy do końca obowiązywania umowy), zaś w późniejszym okresie 17 zł, natomiast średnia wysokość faktur klientów była zdecydowanie wyższa. Wobec powyższego wysokość kary w ocenie Spółki w żadnym wypadku nie odzwierciedla szacowanej sumy świadczeń, jakie konsument byłby zobowiązany ponieść na rzecz Spółki i nie jest nawet zbliżona do wysokości ich rachunków. W ocenie Spółki tylko taki przypadek mógłby uczynić kwestionowane postanowienie umowne cyt. *nieważnym*.

Spółka porównała się również ze swoimi konkurentami działającymi na rynku energii elektrycznej i wskazała, że kary umowne przez nią naliczane, są niższe od tych, jakimi może zostać obciążony konsument przez inne podmioty. Wskazała, że w przypadku przedsiębiorców: cyt. *Enea, Tauron, innogy, czy PGE* kary umowne sięgają od 17 zł do nawet 50 zł i obliczane są na takiej samej zasadzie jak w przypadku Spółki, czyli mnożone przez ilość miesięcy pozostałych do końca obowiązywania umowy.

Polski Prąd i Gaz wskazała ponadto, że w jej ocenie *Opłata Jednorazowa* została określona w taki sposób, aby odpowiadała kosztom i ryzyku przedsiębiorcy związanym z wcześniejszym rozwiązaniem umowy przez konsumenta. Spółka wyjaśniła, że zakup energii elektrycznej dla pozyskanych konsumentów na Towarowej Giełdzie Energii, wiąże się dla niej z koniecznością poczynienia wcześniejszej inwestycji i zapłaty depozytów za zakupioną energię elektryczną i paliwo gazowe. Spółka oświadczyła, że sam proces pozyskania nowego konsumenta przez agenta oznacza dla niej koszt rzędu nawet 250 zł *netto* (nie uwzględniając ewentualnych prowizji dodatkowych), ponadto Polski Prąd i Gaz wyjaśniła, że dochodzą do tego również koszty pracowników, którzy zajmują się przetłoczeniem konsumenta do sieci Spółki, sprawdzeniem każdej dostarczonej do Spółki umowy, rozliczeniem klienta, koszty korespondencji wysyłanej każdorazowo do klienta, opłaty związane z systemami, z których korzysta Spółka. W ocenie Polski Prąd i Gaz - wbrew twierdzeniom Prezesa UOKiK - również sprzedaż energii lub paliwa gazowego, które nie zostały zużyte przez odbiorcę w przypadku, w którym rozwiązuje on wcześniej umowę nie pozostają bez znaczenia dla Spółki. Polski Prąd i Gaz oświadczyła, że w takim wypadku jest zmuszona sprzedać powstałą w ten sposób „nadwyżkę” na rynku bilansującym za cenę z reguły niższą aniżeli wynosiła cena zakupu, a to niewątpliwie wywołuje szkodę w majątku Spółki.

Spółka jako przykład tego, że zakup energii elektrycznej dla klientów nie jest bezkosztowy wskazała sytuację na rynku energii elektrycznej od połowy 2018 r. w postaci interwencji ustawodawcy, który próbował stabilizować rynek - z jednej strony chroniąc odbiorców energii elektrycznej przed drastycznymi podwyżkami cen energii elektrycznej, a z drugiej przyznając dopłaty dla przedsiębiorstw energetycznych rekompensujące im poniesione straty.

W świetle powyższego Polski Prąd i Gaz wskazała, że wyliczona przez Spółkę *Opłata Jednorazowa* nie prowadzi do bezpodstawnego wzbogacenia się Spółki.

Prezes Urzędu zawiadomieniem z dnia ... kwietnia 2020 r. powiadomił Spółkę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego i poinformował o możliwości zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy. Spółka skorzystała/ nie skorzystała z tej możliwości.

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny

Polski Prąd i Gaz jest osobą prawną prowadzącą działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod nr 0000430764. W rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292; z późn. zm.) posiada zatem status przedsiębiorcy. W konsekwencji

również w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Spółka dysponuje statusem przedsiębiorcy (zgodnie z art. 4 pkt 1 uokik).

Wskazać należy, że do dnia 7 listopada 2016 r. Spółka funkcjonowała pod nazwą Polska Energetyka Pro Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie. Z informacji pochodzącej z Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego (dalej: KRS) wynika, że aktem notarialnym z dnia 27 października 2016 r. dokonano zmiany umowy Spółki poprzez zmianę nazwy (firmy) Spółki na Polski Prąd i Gaz Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie. Wpisu do KRS w powyższym zakresie Sąd Rejestrowy dokonał w dniu 7 listopada 2016 r.

Przedmiotem działalności Spółki jest m. in. sprzedaż energii elektrycznej i paliwa gazowego.

Na rynku detalicznym energii elektrycznej i paliwa gazowego, pomiędzy przedsiębiorstwem energetycznym, a odbiorcą mogą być zawierane umowy sprzedaży energii elektrycznej lub paliwa gazowego umowy dystrybucyjne lub umowy kompleksowe.

Konsument może zrezygnować z usługi kompleksowej świadczonej przez sprzedawcę z urzędu i dokonać wyboru dowolnego sprzedawcy energii elektrycznej lub paliwa gazowego. Na polskim rynku działa aktualnie 444 podmiotów prowadzących działalność w zakresie obrotu energią elektryczną oraz 188 podmiotów prowadzących działalność w zakresie obrotu paliwami gazowymi. Jednym z takich sprzedawców jest właśnie Polski Prąd i Gaz¹.

Polski Prąd i Gaz w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, w stosunkach z konsumentami posługiwała się m.in. wzorcami umów pn.:

1. „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PEP/2016/04/01 stosowanego w okresie od kwietnia 2016 r. do końca października 2016 r.);
2. „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2016/11/01 stosowanego w okresie od listopada 2016 r. do końca czerwca 2017 r.);
3. „Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)” PPIG/2017/07/01 stosowanego od lipca 2017 r);
4. „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego czas określony (konsument)” PEP/2015/07/01/GAZ stosowanego w okresie od czerwca 2015 r. do końca czerwca 2016 r.);
5. „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PEP/2016/06/01/GAZ stosowanego w okresie od lipca 2016 r. do końca października 2016 r.);
6. „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPIG /2016/11/01/GAZ stosowanego w okresie od lipca 2016 r. do końca października 2016 r.);

¹ Informacje ze strony: <https://rejestry.ure.gov.pl/c/1>; stan na dzień 24 czerwca 2020 r.

7. „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPIG /2017/02/01/GAZ stosowanego w okresie od lutego 2017 r. do końca czerwca 2017 r.);
8. „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PPIG /2017/07/01/GAZ stosowanego od lipca 2017 r.);

które Spółka przedłożyła na wezwanie Prezesa UOKiK w toku postępowania wyjaśniającego prowadzonego pod sygnaturą DOIK-405-2/18.

W wyniku analizy tych dokumentów ustalano, iż Polski Prąd i Gaz stosowała wskazane w sentencji niniejszej decyzji niedozwolone postanowienia umowne, tym samym Spółka dopuściła się naruszenia zakazu określonego w art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Interes publiczny

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony został interes publiczny.

Stosownie do art. 1 ust. 1 uokik, ochrona interesów przedsiębiorców i konsumentów podejmowana w ramach działań Prezesa UOKiK jest prowadzona w interesie publicznym. Naruszenie interesu publicznego stanowi podstawę do rozstrzygnięcia przez Prezesa Urzędu sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Interes publiczny zostaje naruszony w szczególności wówczas, gdy określonymi działaniami przedsiębiorcy dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, względnie, gdy wywołują one na rynku niekorzystne zjawiska, powodując zaburzenia w jego prawidłowym funkcjonowaniu (por. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 24 października 1991 r., sygn. akt XVII Amr 8/90).

W ocenie Prezesa Urzędu, rozpatrywana sprawa ma charakter publiczny, gdyż wiąże się z ochroną praw potencjalnie nieograniczonej liczby konsumentów, którzy byli i nadal mogą być narażeni na negatywne skutki stosowania przez Polski Prąd i Gaz niedozwolonych postanowień wzorców umowy. Spółka prowadzi działalność gospodarczą na terenie całego kraju. Wobec tego, że przy prowadzeniu działalności gospodarczej Przedsiębiorca wykorzystuje wzorce umowy, a zatem ustalone z góry przed zawarciem umowy klauzule umowne, na których treść konsument nie ma wpływu, stosowane przez Spółkę niedozwolone postanowienia umowne zawarte w tych wzorcach mogą rażąco naruszyć interesy nieograniczonego kręgu konsumentów - każdego aktualnego i potencjalnego klienta.

W tym stanie rzeczy Prezes Urzędu uznał, że w niniejszej sprawie ma miejsce naruszenie interesu publicznego, a zatem możliwe jest poddanie kwestionowanych działań Polski Prąd i Gaz dalszej ocenie w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, pod kątem stosowania przez niego niedozwolonych postanowień wzorców umowy.

Status przedsiębiorcy

Wskazać należy, iż definicja przedsiębiorcy znajduje się w art. 4 ust. 1 przepisach ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (t.j.: Dz.U. z 2019 r. poz. 1292 z późn. zm.; z późn. zm. dalej: ustawa Prawo przedsiębiorców), zgodnie z którą przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą.

Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, przez przedsiębiorcę rozumie się m.in. przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Stosownie do art. 4 ust. 1 przedsiębiorcą jest m.in. osoba prawna - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą.

Stroną prowadzonego postępowania jest Polski Prąd i Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr 0000430764.

Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. sprzedaż energii elektrycznej i paliwa gazowego. Działalność Spółki ma cechy działalności gospodarczej (jest wykonywana w celu zarobkowym, w sposób zorganizowany i ciągły).

Nie ulega zatem wątpliwości, że Polski Prąd i Gaz posiada status przedsiębiorcy w rozumieniu powoływanego powyżej art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Tym samym Spółka przy wykonywaniu działalności gospodarczej podlega rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów i jej działania mogą podlegać ocenie w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Naruszenie art. 23a uokik

Zgodnie z art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. 385¹ § 1 kodeksu cywilnego.

Źródłem polskiej regulacji dotyczącej nieuczciwych postanowień umownych jest Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dziennik Urzędowy L 095, 21/04/1993 P. 0029 - 0034; dalej: dyrektywa 93/13), zgodnie z której treścią warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, mogą być uznane za nieuczciwe, jeśli stoją w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy, praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta (art. 3 ust. 1). Zgodnie zaś z powoływanym w art. 23a uokik przepisem art. 385¹ § 1 kodeksu cywilnego *postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.*

Możliwość uznania postanowienia za niedozwolone zależy zatem od łącznego spełnienia następujących przesłanek:

- 1) postanowienie jest stosowane przez przedsiębiorcę wobec konsumentów,
- 2) postanowienie stosowane we wzorcu umowy nie zostało indywidualnie uzgodnione,
- 3) postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami,
- 4) postanowienie narusza w sposób rażąco interesy konsumenta,
- 5) postanowienie nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron.

Dla uznania danego postanowienia umowy za niedozwolone przesłanką sprzeczności z dobrymi obyczajami i rażącego naruszenia interesów konsumenta muszą zachodzić równocześnie. Z reguły rażące naruszenie interesu konsumenta jest naruszeniem dobrych obyczajów, ale nie zawsze zachowanie sprzeczne z dobrymi obyczajami rażąco narusza ten interes (por. wyrok Sądu Najwyższego - dalej: SN - z 13 października 2010 r., sygn. akt I CSK 694/09).

Kompetencja do uznania danego postanowienia za abuzywne należy do Prezesa UOKiK, który wydaje decyzję o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone i zakazującą jego wykorzystywania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 23a uokik. W decyzji Prezes UOKiK przytacza treść postanowienia wzorca umowy uznanego za niedozwolone. Decyzja ta po uprawomocnieniu, zgodnie z art. 23d uokik, ma skutek wobec przedsiębiorcy, co do którego stwierdzono stosowanie niedozwolonego postanowienia umownego oraz wobec wszystkich konsumentów, którzy zawarli z nim umowę na podstawie wzorca wskazanego w decyzji.

Stosowanie wzorców umów przez Przedsiębiorcę w relacjach z konsumentami

Polski Prąd i Gaz, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, w stosunkach z konsumentami przy zawieraniu umów sprzedaży energii elektrycznej posługuje się m.in. następującymi wzorcami umów:

1. „*Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)*” PEP/2016/04/01 stosowanego w okresie od kwietnia 2016 r. do końca października 2016 r.);
2. „*Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)*” PPIG/2016/11/01 stosowanego w okresie od listopada 2016 r. do końca czerwca 2017 r.);
3. „*Umowa Sprzedaży energii elektrycznej - czas określony (konsument)*” PPIG/2017/07/01 stosowanego od lipca 2017 r.);
4. „*Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego czas określony (konsument)*” PEP/2015/07/01/GAZ stosowanego w okresie od czerwca 2015 r. do końca czerwca 2016 r.);
5. „*Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)*” PEP/2016/06/01/GAZ stosowanego w okresie od lipca 2016 r. do końca października 2016 r.);

6. „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PEP/2016/11/01/GAZ stosowanego w okresie od lipca 2016 r. do końca października 2016 r.);
7. „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PEP/2017/02/01/GAZ stosowanego w okresie od lutego 2017 r. do końca czerwca 2017 r.);
8. „Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego (konsument)” PEP/2017/07/01/GAZ stosowanego od lipca 2017 r.).

Przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia

Przepis art. 385¹ § 3 kc nakazuje uznać za niezgodnione indywidualnie „*te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta*”. Dokonanie oceny, czy postanowienie było indywidualnie negocjowane wymaga zatem zbadania okoliczności związanych z procesem kontraktowania. Jeśli przy zawieraniu umowy postanowienia nie były między stronami negocjowane, zostały przez przedsiębiorcę ustalone jednostronnie i konsument nie miał rzeczywistego wpływu na ich treść, to należy uznać, że nie były indywidualnie uzgodnione. Taka sytuacja ma miejsce, gdy przedsiębiorca w obrocie z konsumentami postępuje się odgórnie ustalonymi wzorcami umowy (wtedy postanowienie jest zawarte we wzorcu umowy).

W przypadku postępowania w sprawie uznania postanowienia za niedozwolone przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia nie ma znaczenia wobec abstrakcyjnego charakteru kontroli postanowienia wzorca umowy. Prezes UOKiK nie bada w niniejszym postępowaniu konkretnych stosunków istniejących pomiędzy kontrahentami, ale wzorzec i treść hipotetycznych stosunków, jakie powstałyby pomiędzy Polski Prąd i Gaz, a potencjalnym konsumentem. Nie ma zatem znaczenia, czy jakaś konkretna umowa była między stronami negocjowana ani nawet czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany przy zawieraniu jakiegokolwiek konkretnej umowy. Kontrola ta ma bowiem charakter oceny *ex ante* i obejmuje wzorzec, nie zaś konkretną umowę. Istotny jest zatem fakt, że Spółka wprowadziła oceniane wzorce do obrotu poprzez wystąpienie z ofertą zawarcia umowy z ich wykorzystaniem.

Mając na uwadze, iż Spółka w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, w stosunkach z konsumentami przy zawieraniu umów sprzedaży energii elektrycznej i kompleksowych umów dostarczania paliwa gazowego postępuje się wskazanymi powyżej wzorcami umów, Prezes Urzędu uznał, że zakwestionowane postanowienia stosowane przez Polski Prąd i Gaz są postanowieniami wzorców umów, które nie są indywidualnie negocjowane z konsumentami.

Postanowienia określające główne świadczenia stron

Przez pojęcie „głównych świadczeń stron” należy zasadniczo rozumieć elementy przedmiotowo istotne (*essentialia negotii*) umowy, które przyjmowane są przez strony na zasadzie wyraźnego, a nie domniemanego konsensusu, co wskazuje na indywidualne

uzgodnienie treści tych postanowień. Nie ulega wątpliwości, że w praktyce są to postanowienia określające cenę oraz przedmiot świadczeń stron umowy. Za postanowienia określające świadczenia główne stron nie są natomiast uznawane postanowienia dotyczące świadczeń ubocznych, np. odsetki za opóźnienie, lub klauzule, które wywierają wpływ na wysokość świadczenia głównego, np. klauzule waloryzacyjne (por. wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - dalej: SOKiK - z 1 marca 2007 r., sygn. akt XVII AmC 12/06, LEX nr 311031).

Jak podkreśla się w orzecznictwie SN, pojęcie głównych świadczeń stron należy interpretować raczej wąsko, w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy. Ustawodawca posłużył się bowiem terminem „postanowienia określające główne świadczenia stron”, a nie zwrotem „dotyczące” takiego świadczenia, który ma szerszy zakres (por. wyrok SN z 8 czerwca 2004 r., sygn. akt I CK 635/03, LEX nr 846537). Z drugiej jednak strony należy odnotować pogląd, iż dla określenia pojęcia głównego świadczenia stron nie ma przesądzającego znaczenia to, czy dane świadczenie należy do *essentialia negotii*. Z tej przyczyny zasięg tego pojęcia musi być zawsze ustalany *ad casum* z uwzględnieniem wszystkich postanowień oraz charakteru i celu zawieranej umowy (wyrok SN z 8 listopada 2012 r., sygn. akt I CSK 49/12).

Nie ulega wątpliwości, że w praktyce w umowach, z którymi mamy do czynienia w niniejszej sprawie główne świadczenia stron będą polegać na sprzedaży energii elektrycznej lub dostarczania paliwa gazowego przez przedsiębiorcę, zaś po stronie konsumenta - na regulowaniu płatności za zakupioną energię elektryczną lub paliwo gazowe.

Sprzeczność z dobrymi obyczajami

Klauzula generalna dobrych obyczajów stanowi odesłanie do ocen uzasadniających reguły moralne opierające się na wartościach powszechnie akceptowanych w Polsce. Dobre obyczaje pojmowane są również jako reguły postępowania zgodne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie normami i zasadami postępowania. Kryteriami decydującymi o sprzeczności z dobrymi obyczajami są wymóg nieusprawiedliwionego pokrzywdzenia i działanie wbrew dobrej wierze i uczciwości. Przyjmuje się, iż nieusprawiedliwione pokrzywdzenie zachodzi wówczas, gdy stosując ogólne warunki umów lub wzorce, próbuje się chronić własne interesy kosztem partnera, bez dostatecznego brania pod uwagę jego interesów i bez przyznania mu wyrównania z tego tytułu.

Poprzez dobre obyczaje rozumiemy pewien powtarzalny wzorzec zachowań, który jest aprobowany przez daną społeczność lub grupę. Są to pozaprawne normy postępowania, którymi przedsiębiorcy winni się kierować. Ich treści nie da się określić w sposób wyczerpujący, ponieważ kształtowane są przez ludzkie postawy uwarunkowane zarówno przyjmowanymi wartościami moralnymi, jak i celami ekonomicznymi i związanymi z tym praktykami życia gospodarczego. Wszystkie one podlegają zmianom w ślad za zmieniającymi się ideologiami politycznymi i społeczno-gospodarczymi oraz przewartościowaniami moralnymi. W szczególności zaś, dobre obyczaje to normy postępowania polecające nienadużywanie w stosunku do słabszego uczestnika obrotu posiadanej przewagi ekonomicznej.

Dobre obyczaje pozostają klauzulą generalną, która podlega konkretyzacji na okoliczność danego stanu faktycznego. Zgodnie z poglądem doktryny², sprzeczne z dobrymi obyczajami są działania, które zmierzają do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u klienta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności czyli takie działanie, które potocznie określone jest jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające *in minus* od przyjętych standardów postępowania. W stosunkach z konsumentami „dobry obyczaj” powinien wyrażać się we właściwym informowaniu o przysługujących uprawnieniach, niewykorzystywaniu pozycji profesjonalisty i rzetelnym traktowaniu partnerów umów. W takich stosunkach szczególne znaczenie mają te oceny zachowań podmiotów w świetle dobrych obyczajów, które odwołują się do takich wartości jak: szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerłość, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość. Działanie wbrew dobrym obyczajom w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku³.

Pomocne przy ocenie abuzywnego charakteru postanowienia wzorca umowy w kontekście dobrych obyczajów może być dokonanie testu weryfikacji „przyzwoitości” danej klauzuli. Należy w związku z tym zbadać, czy oceniane postanowienie wzorca umowy jest sprzeczne z ogólnym wzorcem zachowań przedsiębiorców wobec konsumentów. Wymaga to ustalenia, jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w braku takiej klauzuli lub przy zastosowaniu istniejących przepisów o charakterze dyspozytywnym. Jeżeli konsument byłby - na podstawie ogólnych przepisów - w lepszej sytuacji, gdyby konkretnego postanowienia wzorca nie było, wówczas należy przyjąć, że może ono mieć charakter abuzywny⁴.

Rażące naruszenie interesów konsumenta

Daną klauzulę będzie można uznać za abuzywną, kiedy umowne ukształtowanie praw i obowiązków konsumenta rażąco narusza jego interesy. Generalnie można przyjąć, iż chodzi tu o sytuacje, w których w sposób rażąco naruszona została równowaga interesów stron umowy i to przez to, iż jedna z nich wykorzystwała swoją przewagę, układając ogólne warunki lub wzorce umowne. Pojęcie „interesów” konsumenta należy interpretować szeroko, nie tylko jako niekorzystne ukształtowanie jego sytuacji ekonomicznej. Należy tu uwzględnić także takie aspekty, jak niedogodności organizacyjne, stratę czasu, dezorganizację, wprowadzenie w błąd, nierzetelne traktowanie, czy naruszenie prywatności konsumenta⁵.

Interpretacji, kiedy mamy do czynienia z rażącym naruszeniem interesów konsumenta, a kiedy tylko ze zwykłym nie należy sprowadzać do kategorii czysto ekonomicznej, gdyż nie chodzi tu o kryteria rachunkowe, a więc porównanie pieniężnej wartości świadczeń. Określenie „rażąco” należy odnieść do znacznego odbiegania przyjętego uregulowania od zasad uczciwego (słusznego) wyważenia praw i obowiązków. Za tego typu zasady konstruujące modelowe (optymalne) ukształtowanie praw i obowiązków umownych stron traktowane są przepisy ustawowe o charakterze dyspozytywnym. Stąd też nie jest możliwe

² K. Pietrzykowski (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, Warszawa 2002 r., str. 804.

³ Wyrok SN z dnia 13 lipca 2005 r., sygn. akt I CK 832/04.

⁴ Wyrok SN z dnia 19 marca 2007 r., sygn. akt III SK 21/06.

⁵ Wyrok SN z dnia 8 czerwca 2004 r., sygn. akt I CK 635/03.

ustalenie pewnych ogólnych kryteriów, których spełnienie w każdej sytuacji automatycznie prowadzić będzie do uznania, że interesy danego konsumenta zostały rażąco naruszone. Oznacza to, że ocena, czy postanowienia zawartej umowy rażąco naruszają interesy konsumenta, powinna być dokonywana *in concreto*, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danego przypadku. W tym zakresie zasadne jest sięgnięcie do Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich która stanowi, że daną klauzulę należy uznawać za niedozwoloną, gdy naruszając zasadę wzajemnego zaufania, powoduje znaczącą (istotną) i nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta (art. 3 ust. 1). W związku z tym pojęcie „rażącego naruszenia interesów konsumenta” można utożsamiać z istotną i nieusprawiedliwioną dysproporcją praw i obowiązków na jego niekorzyść. Ponadto, przy określaniu stopnia naruszenia interesów konsumenta należy stosować nie tylko kryteria obiektywne (np. wielkość poniesionych czy groźących strat), lecz również względy subiektywne związane bądź to z przedsiębiorcą (np. renomą firmy), bądź to z konsumentami (np. seniorzy, dzieci). Konieczne jest zbadanie, jaki jest zakres groźących potencjalnemu konsumentowi strat lub niedogodności⁶. Jak wskazał w jednym z kluczowych orzeczeń Sąd Najwyższy - dokonując wykładni art. 385¹ kodeksu cywilnego - rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym.

Ocena rzetelności określonego postanowienia wzorca umownego wymaga przeprowadzenia przez Prezesa UOKiK weryfikacji jego „przyzwoitości”, polegającej na zbadaniu, czy postanowienie wzorca jest sprzeczne z ogólnym wzorcem zachowań przedsiębiorców wobec konsumentów oraz jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w sytuacji, w której postanowienie to nie zostałoby zastrzeżone; jeżeli bez tego postanowienia znalazłby się on - na podstawie ogólnych przepisów - w lepszej sytuacji, należy uznać je za nieuczciwe⁷.

Podsumowując, obie wskazane art. 385¹ kc formuły prawne (tj. dobre obyczaje oraz rażące naruszenie interesów konsumentów) służą do oceny tego, czy standardowe klauzule umowne zawarte we wzorcu umownym przekraczają określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta.

Klauzule szare

Narzędziem pomocnym do identyfikacji postanowień niedozwolonych pod kątem naruszenia dobrych obyczajów oraz rażącego naruszenia interesów konsumentów są tzw. klauzule szare. Ich przykładowy katalog określony został w art. 385³ kc i zawiera najbardziej typowe i znane z praktyki obrotu postanowienia naruszające równowagę kontraktową stron. Samo jednak zamieszczenie klauzuli wśród postanowień wymienionych w omawianym katalogu nie powinno przesądzać automatycznie o jej niedozwolonym charakterze. Nie jest bowiem wykluczone, iż konkretna klauzula, mimo iż objęta listą, nie

⁶ Por. wyrok SA z Warszawy z dnia 13 marca 2014 r., sygn. akt VI ACa 1733/13; wyrok SOKiK z dnia 26 maja 2015 r., sygn. akt XVII AmC 2615/14.

⁷ Por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2007 r., sygn. akt III SK 21/06; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 2013 r., sygn. akt I CSK 660/12.

ma niedozwolonego charakteru. W konkretnym przypadku może się okazać, iż nie prowadzi ona do rażącego naruszenia interesów konsumentów. Dlatego też katalog klauzul zawarty w art. 385³ kc należy traktować jako listę tzw. klauzul szarych. Jak wynika z orzecznictwa SN, postanowienie umowne, które zostało umieszczone w przykładowym katalogu nieuczciwych postanowień umownych nie jest *per se* nieuczciwym postanowieniem umownym. Treść tego katalogu nie przesądza statusu danego postanowienia jako niedozwolonego postanowienia umownego (postanowienia wzorca umowy). Wykaz ten należy kwalifikować jako swoistą wskazówkę co do rodzaju postanowień, które mogą budzić zastrzeżenia z punktu widzenia ich zgodności z interesami i uprawnieniami konsumentów⁸.

Ocena postanowień wzorców umów stosowanych przez Przedsiębiorcę

Postanowienie określone w punktach I.1) - I.44) sentencji decyzji

W toku niniejszego postępowania Prezes Urzędu ustalił, że Polski Prąd i Gaz stosowała niedozwolone postanowienia umowne przewidujące konieczność uiszczenia przez konsumenta *Opłaty Jednorazowej* w związku przedterminowym rozwiązaniem umowy sprzedaży energii elektrycznej lub kompleksowej umowy dostarczania paliwa gazowego, w razie zaistnienia wskazanych w umowie okoliczności związanych wyłącznie z zachowaniem konsumenta (postanowienia wskazane w punktach I.1) - I.44) sentencji decyzji).

Postanowienia o powyższej treści naruszają zakaz stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych ze względu na sprzeczność z dobrymi obyczajami oraz rażące naruszenie interesów konsumentów.

Główne świadczenia stron

Analiza kwestionowanych postanowień umownych wskazuje, że nie dotyczą one głównych świadczeń stron umowy. Kwestionowane postanowienia zawarte wskazane w punktach I. 1) - I. 44) sentencji decyzji określają natomiast zasady odpowiedzialności konsumenta za niewykonanie umowy w związku z jej wypowiedzeniem przed upływem okresu obowiązywania. Tym samym nie sposób uznać, że określają one główne świadczenia stron, choć w pewnym zakresie są z nimi związane.

Sprzeczność z dobrymi obyczajami

W przypadku niniejszych postanowień skonkretyzowane pojęcie dobrego obyczaju wyraża się w niewykorzystywaniu przez przedsiębiorcę swej uprzywilejowanej pozycji kontraktowej i niestwarzaniu warunków umownych, które *de facto* wymuszają na konsumentach konieczność dalszego wykonywania umowy, pomimo braku ich woli w zakresie kontynuowania stosunku obligacyjnego.

⁸ wyrok SN z 11 października 2007 r., sygn. akt III SK 19/07, LEX nr 496411.

W ocenie Prezesa Urzędu, klauzule umowne przewidujące po stronie konsumenta obowiązek zapłaty *Oplaty Jednorazowej* z tytułu przedterminowego rozwiązania umowy sprzedaży energii elektrycznej lub kompleksowej umowy dostarczania paliwa gazowego naruszają dobre obyczaje, gdyż w rzeczywistości wymuszają na konsumentach konieczność dalszego wykonywania umowy, pomimo że mogą oni nie mieć takiej woli. Postanowienia wzorców umów przewidujące obowiązek zapłaty *Oplaty Jednorazowej* prowadzą zatem do ograniczenia swobody konsumenta przy podejmowaniu decyzji o wypowiedzeniu umowy po jej zawarciu w związku ze skorzystaniem z prawa do zmiany sprzedawcy energii elektrycznej lub paliwa gazowego.

Wskazać bowiem należy, że wprowadzenie mechanizmów konkurencyjnych na rynkach energii elektrycznej i gazu - w myśl tzw. zasady TPA, (ang. *Third Party Access*) miały umożliwić odbiorcom energii m. in. swobodę wyboru sprzedawcy energii elektrycznej. Pokłosiem tych zmian było wprowadzenie w ustawie prawo energetyczne art. 4j ust. 1, który przyznaje każdemu odbiorcy prawo do zmiany sprzedawcy energii elektrycznej lub paliwa gazowego. Podkreślenia wymaga, że powyższy przepis powinien być traktowany jako dyrektywa interpretacyjna innych przepisów, których wykładnia - w oderwaniu od art. 4j ust. 1 pr. en. - mogłaby prowadzić do nieuzasadnionego utrudnienia realizacji uprawnienia do sprzedawcy - co bez wątplenia stałoby w sprzeczności z ww. nadrzędną zasadą TPA. W świetle powyższego wskazać należy, że wprowadzenie przez Polski Prąd i Gaz do stosowanych przez nią wzorców umów postanowień nakładających na konsumenta obowiązek uiszczenia *Oplaty Jednorazowej* w przypadku rozwiązania umowy przed upływem okresu jej obowiązywania może w konsekwencji prowadzić do ograniczenia fundamentalnego dla obecnie funkcjonujących rynków energii elektrycznej i paliwa gazowego uprawnienia konsumentów, tj. prawa do zmiany sprzedawcy energii elektrycznej lub paliwa gazowego (wynikającego z ww. art. 4j ust. 1 Pr. en.).

Wysokość *Oplaty Jednorazowej*, ustalana wyłącznie w oparciu o pozostały, przewidziany czas trwania umowy, w ocenie Prezesa UOKiK ma zatem za zadanie wyłącznie zniechęcić odbiorcę do jej wypowiedzenia. *Oплата Jednorazowa* narzucana przez Spółkę ma *de facto* uczynić nieopłacalnym rozwiązanie umowy przez konsumenta, który może mieć potrzebę skorzystania z oferty innego, konkurencyjnego względem Spółki sprzedawcy. Konsument przed podjęciem decyzji o zmianie sprzedawcy dokonuje oceny korzyści płynących z nowej oferty uwzględniając przy tym koszty, które zmuszony byłby ponieść w związku z zakończeniem stosunku umownego łączącego go ze Spółką. Może się jednak okazać, że skorzystanie z oferty konkurencyjnej - która mogłaby zagwarantować mu lepsze warunki finansowe świadczonej usługi - po uwzględnieniu kosztów wynikających z narzucanej przez Spółkę *Oplaty Jednorazowej*, będzie dla konsumenta nieopłacalne, co w konsekwencji niechęci go do zmiany sprzedawcy. W szczególności ma to miejsce w sytuacji, gdy do rozwiązania umowy dochodzi w pierwszych kilku miesiącach obowiązywania umowy, z uwagi bowiem na bardzo długi okres obowiązywania umowy (48 lub 60 miesięcy), wysokość *Oplaty Jednorazowej*, do uiszczenia której obowiązany będzie konsument, wynosić może nawet kilkaset złotych. W takich przypadkach wątpliwym jest, aby konsument zrezygnował z łączącego go ze Spółką stosunku umownego.

Mając na uwadze powyższe Spółka oświadczyła, iż w jej ocenie analiza przesłanek dotyczących stosowania niedozwolonych postanowień umownych we wzorcach umów zawieranych z konsumentami, prowadzi do wniosku, że w zakwestionowanych w niniejszym postępowaniu postanowieniach przewidujących konieczność uiszczenia przez konsumenta

Opłaty Jednorazowej w związku z przedterminowym rozwiązaniem umowy sprzedaży energii elektrycznej lub kompleksowej umowy dostarczania paliwa gazowego, w razie zaistnienia wskazanych w umowie okoliczności związanych wyłącznie z zachowaniem konsumenta nie została naruszona zasada lojalnego zachowania kontrahenta względem konsumenta. W ocenie Spółki postanowienie te skonstruowane zostało w sposób przejrzysty i jasny. Spółka zaprzeczyła, jakoby konstruowała wzorzec umowy nieuczciwie, czy w złej wierze.

Odnosząc się do ww. argumentacji wskazać jednakże należy, że Spółka z biegiem czasu wydłużała okres obowiązywania umowy - w przypadku umów sprzedaży energii elektrycznej Spółka do dnia 1 kwietnia 2015 r. zawierała umowy na okres 36 miesięcy, w okresie od 1 kwietnia 2015 r. do końca października 2016 r. funkcjonujące w obrocie z konsumentami umowy przewidywały 48-mio miesięczny okres ich obowiązywania, zaś od listopada 2016 r. do chwili wszczęcia niniejszego postępowania Spółka stosuje wzorce umów zgodnie z którymi, umowy zawierane są na okres 60 miesięcy; z kolei w przypadku kompleksowych umów dostarczania paliwa gazowego, w okresie od początku czerwca 2015 r. do końca października 2016 r. umowy z konsumentami były zawierane na okres 48 miesięcy, zaś od listopada 2016 r. do dnia wszczęcia niniejszego postępowania wzorce umów przewidywały 60-cio miesięczny okres ich obowiązywania.

Co więcej, wraz z wydłużającym się okresem obowiązywania umowy, wzrastała również wysokość stawki, która stanowiła podstawę do obliczenia wysokości *Opłaty Jednorazowej* - która jest zależna od ilości miesięcy pozostałych do końca obowiązywania umowy - w przypadku umów sprzedaży energii elektrycznej stawka ta w okresie od kwietnia 2016 r. do końca czerwca 2017 r. wynosiła 11 zł, zaś od lipca 2017 r. do chwili wszczęcia niniejszego postępowania wzrosła do 17 zł; natomiast w przypadku kompleksowych umów dostarczania paliwa gazowego ww. stawka w okresie od czerwca 2015 r. do końca czerwca 2016 r. wynosiła 11 zł, zaś po tej dacie, tj. od początku lipca 2017 r. do chwili wszczęcia niniejszego postępowania wzrosła do 17 zł. W ten sposób Spółka dąży do uwiązania konsumentów umowami na wiele lat, bez realnej możliwości ich wypowiedzenia. Wobec powyższego, Polski Prąd i Gaz stosując kwestionowane postanowienia dotyczące *Opłaty Jednorazowej* kreuje swoiste ograniczenie utrudniające konsumentowi realizację prawa do zmiany sprzedawcy energii elektrycznej lub paliwa gazowego.

Ponadto należy mieć na uwadze okoliczność, że Polski Prąd i Gaz stosuje postanowienia umowne (zakwestionowane w punktach I.44) - I.47) sentencji decyzji) przewidujące mechanizm automatycznego przedłużenia umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej na czas oznaczony w kolejną umowę na czas oznaczony, w przypadku braku aktywnego działania po stronie konsumenta. Co więcej, w przypadku wypowiedzenia przez konsumenta tak przedłużonej umowy, Spółka również nakłada na niego obowiązek uiszczenia *Opłaty Jednorazowej*. W tych przypadkach konsument, który nie złoży stosownego oświadczenia we właściwym czasie, jest związany umową ze Spółką na kolejne 36 miesięcy, co ponownie może ograniczyć jego prawo do zmiany sprzedawcy nawet przez okres kolejnych 3 lat.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że w świetle przepisów prawa energetycznego w przypadku umów zawartych na czas oznaczony, ich wcześniejsze wypowiedzenie przez odbiorcę może być obwarowane konicznością uiszczenia przez niego pewnych należności z tego tytułu. Zgodnie bowiem z treścią art. 4j ust. 3a pr. en. odbiorca końcowy może wypowiedzieć umowę zawartą na czas oznaczony, na podstawie której przedsiębiorstwo

energetyczne dostarcza temu odbiorcy paliwa gazowe lub energię, bez ponoszenia kosztów i odszkodowań innych niż wynikające z treści umowy. Podkreślenia jednak wymaga, że ustawodawca w ww. przepisie posłużył się pojęciem „odszkodowań”, co sugeruje, że przewidzianej we wzorcu umowy opłaty zastrzeganej na wypadek realizacji przysługującego konsumentowi uprawnienia prawnokształtującego w postaci rozwiązania umowy przed upływem okresu jej obowiązywania nie można utożsamiać z karą umowną w rozumieniu art. 483 § 1 kc. Oznacza to, że w tym wypadku nie znajdują zastosowania przepisy regulujące instytucję kary umownej. W związku z powyższym za niedopuszczalne należy uznać zastrzeganie przedmiotowej opłaty we wzorcu umowy w zryczałtowanej, z góry określonej wysokości. Opłata przewidziana w umowie na podstawie art. 4j ust. 3a pr. en. ma bowiem charakter odszkodowawczy, zatem jej wysokość winna być zależna od wysokości poniesionej przez przedsiębiorcę szkody.

Określenie z góry wysokości *Opłaty Jednorazowej* w zryczałtowanej formie jest z kolei przejawem nadużywania pozycji kontraktowej przez Polski Prąd i Gaz i ochrony własnych interesów bez brania pod uwagę interesów konsumenta, ma bowiem na celu ułatwienie Spółce dochodzenia roszczeń z powyższego tytułu, bez potrzeby wykazywania okoliczności poniesienia szkody i jej wysokości.

Podkreślenia natomiast wymaga, że dobre obyczaje w zakresie kształtowania stosunków obligacyjnych pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem wymagają, aby przedsiębiorca dążył do ukształtowania tego stosunku na zasadzie równości stron. Oznacza to, że świadczenie konsumenta w postaci uiszczenia przedsiębiorcy opłaty z tytułu wypowiedzenia umowy powinno być ekwiwalentne w stosunku do świadczenia przedsiębiorcy. W przypadku kwestionowanych w niniejszym postępowaniu postanowień dotyczących sposobu ustalania wysokości *Opłaty Jednorazowej* nie sposób jednak uznać, aby odpowiedzialność ta została uregulowana w sposób uzasadniony. Wskazać bowiem należy, iż kwota *Opłaty Jednorazowej* określona w kwestionowanych postanowieniach nie znajduje odzwierciedlenia w kosztach i ryzyku przedsiębiorcy. Polski Prąd i Gaz zastrzegając ewentualną opłatę z tytułu wypowiedzenia umowy, nie powinna tego robić w oderwaniu od rzeczywistych kosztów poniesionych z tego tytułu.

Podkreślenia wymaga, że wypowiedzenie umowy w sytuacji, w której konsument nie wykorzystał zadeklarowanej w umowie wartości energii elektrycznej lub paliwa gazowego, nie powoduje po stronie przedsiębiorcy szkody związanej z brakiem możliwości ich wykorzystania. Należy bowiem zwrócić uwagę, iż przedsiębiorcy energetyczni, prowadzący działalność w zakresie sprzedaży energii elektrycznej lub paliwa gazowego, mają możliwość elastycznego reagowania na zmianę zapotrzebowania - w przypadku wzrostu zapotrzebowania w drodze uzupełniania portfela zakupowego zakupami energii elektrycznej lub paliwa gazowego na rynku hurtowym bądź na giełdzie towarowej, jak również w przypadku utraty odbiorców, w drodze zmniejszenia wolumenu energii elektrycznej lub paliwa gazowego pobieranej przez odbiorców, w drodze sprzedaży nadwyżki energii elektrycznej lub paliwa gazowego na giełdzie. Nie ma bowiem technicznych ograniczeń w możliwości odsprzedaży uprzednio zakupionego wolumenu energii elektrycznej lub paliwa gazowego.

Co więcej, w przypadkach, w których konsument wykazuje skrajnie niskie zużycie energii elektrycznej lub paliwa gazowego, rozwiązanie umowy (przez konsumenta lub z winy konsumenta przez Polski Prąd i Gaz) przed upływem okresu, na jaki została zawarta, może się wiązać z obowiązkiem zapłacenia nawet równowartości należności za energię

elektryczną lub paliwo gazowe, jaką konsument zużyłby w okresie trwania umowy, z tą różnicą, że Spółka nie dostarczy mu energii elektrycznej lub paliwa gazowego. Rozwiązanie umowy oraz trwanie w stosunku obligacyjnym z Polski Prąd i Gaz, będzie więc niosło w takich przypadkach dla konsumenta porównywalne skutki finansowe. W powyższej sytuacji można się spodziewać, że konsument, który chciałby rozwiązać umowę, pozostanie w niekorzystnym dla niego stosunku obligacyjnym. Dzięki temu posunięciu, Spółka wiąże konsumenta na cały okres obowiązywania umowy, gwarantując sobie pewność, że uzyska korzyści finansowe. W razie zerwania umowy konsument i tak bowiem będzie zobowiązany do zapłaty równowartości szacowanej ceny energii elektrycznej lub paliwa gazowego przewidzianych w umowie za okres do końca trwania umowy. W świetle powyższego istnieją również podstawy do uznania, iż klauzule te mają tożsamy zakres normowania do wskazanej przez ustawodawcę klauzuli opisanej w art. 385³ pkt 17) kc, zgodnie z którą w razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które w szczególności nakładają na konsumenta, który nie wykonał zobowiązania lub odstąpił od umowy, obowiązek zapłaty rażąco wygórowanej kary umownej. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż *Oplata Jednorazowa*, przewidziana w kwestionowanych postanowieniach wzorców umów stanowi opłatę o funkcji zbliżonej do kary umownej.

W swoim stanowisku Polski Prąd i Gaz oświadczyła jednak, iż w jej ocenie *Oplata Jednorazowa* została określona w taki sposób, aby odpowiadała ona kosztom i ryzyku przedsiębiorcy związanym z wcześniejszym rozwiązaniem umowy przez konsumenta. Spółka wyjaśniła, że zakup energii elektrycznej dla pozyskanych konsumentów na Towarowej Giełdzie Energii, wiąże się dla niej z koniecznością poczynienia wcześniejszej inwestycji i zapłaty depozytów za zakupioną energię elektryczną i paliwo gazowe. W swoich wyjaśnieniach Polski Prąd i Gaz wskazała również sprzedaż energii lub paliwa gazowego, które nie zostały zużyte przez odbiorcę w przypadku, w którym rozwiązuje on wcześniej umowę nie pozostają bez znaczenia dla Spółki - w takim wypadku jest ona bowiem zmuszona sprzedać powstałą w ten sposób „nadwyżkę” na rynku bilansującym za cenę z reguły niższą aniżeli wynosiła cena zakupu, co wywołuje szkodę w majątku Spółki.

Podkreślenia jednakże wymaga, iż Spółka w toku postępowania nie przedstawiła żadnych dowodów wskazujących na to, że przypadki wypowiedzenia umów przez konsumentów przed okresem jej obowiązywania skutkują powstaniem szkody w majątku Polski Prąd i Gaz, a także koniecznością odsprzedaży powstałej „nadwyżki” energii elektrycznej na rynku bilansującym każdorazowo za cenę niższą, aniżeli wynosiła ona w momencie zakupu na Towarowej Giełdzie Energii (dalej: TGE).

W pierwszej kolejności nie można zgodzić się z twierdzeniem Spółki, że okoliczność wypowiedzenia przez konsumenta umowy przed upływem okresu wypowiedzenia, powoduje konieczność sprzedaży tak powstałej „nadwyżki” na rynku bilansującym. Podkreślenia wymaga, że rynek bilansujący jest tzw. rynkiem technicznym, czyli nie jest miejscem handlu energią. Głównym celem funkcjonowania rynku bilansującego jest bowiem równoważenie energii elektrycznej wytworzonej w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym z zapotrzebowaniem na nią w każdej chwili w celu zapewnienia ciągłości dostaw energii do odbiorców.⁹ Przedsiębiorstwo energetyczne korzysta zatem

⁹ D. Urbanek, J. Paska, K. Pawlak, P. Terlikowski, J. Kaliński Zakład Elektrowni i Gospodarki Elektroenergetycznej, Politechnika Warszawska;

z rynku bilansującego jedynie w przypadku tzw. niezbilansowania bieżącego, tzn. kupuje i odsprzedaje energię będącą różnicą pomiędzy energią wcześniej kupioną, a faktycznie pobraną przed odbiorców. Udział przedsiębiorstwa obrotu energią w rynku bilansującym ma bowiem zagwarantować odbiorcy końcowemu ciągłość dostaw energii w przypadku zakupu energii w ilości mniejszej od faktycznie pobranej. Powyższe oznacza, że wszelkie nadwyżki zakupionej energii przedsiębiorstwo energetyczne powinno jest odsprzedać na rynku hurtowym, tj. na TGE, a nie na rynku bilansującym, bowiem to rynek hurtowy jest właściwy do zawierania transakcji dotyczących zakupu i sprzedaży energii elektrycznej. Polski Prąd i Gaz ma zatem możliwość odsprzedaży energii zakontraktowanej na rzecz odbiorcy, który rozwiązał umowę przed okresem jej obowiązywania, na warunkach konkurencyjnych, co oznacza, że nie koniecznie w każdym przypadku Spółka może ponieść stratę. Wskazać bowiem należy, że ceny na Towarowej Giełdzie Energii stale się zmieniają i może się okazać, że w momencie, w którym Polski Prąd i Gaz jest zmuszona odsprzedać „nadwyżkę” energii w związku z przedterminowym rozwiązaniem umowy przez odbiorcę, obowiązujące ceny na rynku hurtowym będą w czasie dokonywania transakcji wyższe w stosunku do cen obowiązujących w chwili zakupu przez Spółkę tej energii. Wobec powyższego potencjalny nabywca zapłaci Spółce wyższą kwotę, aniżeli Polski Prąd i Gaz zainwestowała w momencie zakupu energii.

Wskazać przy tym należy, że do 2018 r. wahania cen za energię elektryczną na Towarowej Giełdzie Energii nie przekraczały kilku złotych, wobec powyższego, jeżeli przedsiębiorstwo energetyczne zmuszone było do odsprzedaży energii elektrycznej za cenę niższą, aniżeli wynosiła ona w momencie jej zakupu, ewentualna strata, jaką to przedsiębiorstwo mogłoby ponieść w związku z odsprzedażą energii elektrycznej, również mieściłaby się w granicach kilku złotych w skali miesiąca - przyjmując, że średnie roczne zużycie energii elektrycznej w gospodarstwie domowym wynosi 2500 kWh.

Natomiast zawarte we wzorcach umowy postanowienia nakładające obowiązek uiszczenia Opłaty Jednorazowej przewidują, że za każdy miesiąc pozostały do końca obowiązywania umowy, konsument będzie zobowiązany zapłacić odpowiednio 11 zł lub 17 zł. Skalkulowana przez Spółkę wysokość Opłaty Jednorazowej pozostaje tym samym w rażącej dysproporcji do ewentualnej szkody, jaką Polski Prąd i Gaz może ponieść w związku z odsprzedażą „nadwyżki” energii po cenie niższej, aniżeli wynosiła w momencie jej zakupu, bowiem w normalnych warunkach rynkowych, wysokość realnej straty wynikającej z takiej transakcji oscylowałaby w granicach 10 zł na 1 MWh, czyli 25 zł w skali roku - przy średnim rocznym zużyciu 2,5 mWh. Natomiast kwestionowane w niniejszej decyzji postanowienia umowne przewidują, że za jeden rok pozostały do końca obowiązywania umowy konsument obowiązany jest do uiszczenia Opłaty Jednorazowej w wysokości 132 zł lub 204 zł.

Podkreślenia również wymaga, że Polski Prąd i Gaz zakupując energię na rzecz swoich odbiorców na Towarowej Giełdzie Energii ma możliwość jej zakontraktowania maksymalnie na 3 lata do przodu. Co istotne, Spółka dokonując przedmiotowego zakupu, nie jest obowiązana do uiszczenia pełnej należności za zakontraktowaną w ten sposób energię, a jedynie musi wnieść stosowne zabezpieczenie stanowiące około kilka % wartości za cały zakupiony wolumen energii. Nie ma zatem żadnego uzasadnienia dla żądania od konsumenta zapłaty Opłaty Jednorazowej za cały pozostały okres obowiązywania umowy,

w sytuacji, gdy wypowiedzi on umowę którą zawarł na 5 lat np. w pierwszym roku obowiązywania umowy.

Należy mieć również na uwadze, że niewątpliwie część klientów Spółki w praktyce wykazuje wyższe zużycie, aniżeli to, które zostało zadeklarowane w umowie jako prognoza zużycia. Wobec powyższego „nadwyżka” powstała w wyniku rozwiązania umowy przez innego odbiorcę może w takim przypadku zostać odsprzedana temu odbiorcy, który znalazł się w sytuacji tzw. „niedokontraktowania”, w związku z przekroczeniem zadeklarowanego w umowie limitu zużycia. Tzw. niezbilansowanie wynikające z przedstawionej powyżej sytuacji nie jest bowiem rozliczane dla poszczególnego klienta, tylko dla grupy, która mieści się w danej jednostce bilansującej, np. ogółu odbiorców z grupy G. Poza tym ryzyko niezbilansowania jest zazwyczaj wkalkulowane w kontrakty zawierane z odbiorcami w marży za cenę energii i wszelkich opłatach dodatkowych np. opłacie handlowej.

Co więcej, Spółka stale pozyskuje nowych odbiorców, a zatem przedmiotowa „nadwyżka” również mogła zostać na nich przetransferowana. Wskazać należy, że zazwyczaj po złożeniu przez konsumenta lub Spółkę stosownego oświadczenia o braku woli kontynuowania umowy, nie przestaje ona obowiązywać ze skutkiem natychmiastowym. Postanowienia wzorców umów stosowanych przez Polski Prąd i Gaz przewidują bowiem miesięczny okres wypowiedzenia umowy ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego. Wobec powyższego, w okresie od momentu złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy, do chwili zakończenia jej obowiązywania, Spółka zawierając umowy z nowymi odbiorcami, jest w stanie przewidzieć, jaką „nadwyżką” dysponuje w związku z rozwiązaniem umowy przez innego odbiorcę, a zatem jest w stanie oszacować, jaką ilość energii powinna zakupić na Towarowej Giełdzie Energii na rzecz swojego nowego klienta, po odliczeniu ww. „nadwyżki”.

Gdyby jednak doszło do sytuacji, w której Polski Prąd i Gaz utraciłaby klienta w związku z przedterminowym wypowiedzeniem umowy i jednocześnie nie pozyskała w jego miejsce nowego odbiorcy, powstała w ten sposób „nadwyżkę” energii Spółka powinna sprzedać na Towarowej Giełdzie Energii. Podkreślenia bowiem wymaga, że żaden profesjonalny podmiot działający na rynku obrotu energią, który znajduje się w analogicznej sytuacji, nie sprzedaje w dłuższym horyzoncie czasowym „nadwyżek” energii poprzez rynek Bilansujący.

Niezależnie od powyższych rozważań, wskazać należy, że ceny kształtujące się na Rynku bilansującym nie są skorelowane z cenami giełdowymi (na TGE), natomiast ewentualna odsprzedaż na rynku bilansującym w zależności od bieżącej sytuacji na tym rynku (niezależnie dla każdego dnia), nie musi generować straty po stronie Spółki. Nie należą bowiem do odosobnionych przypadki, w których ceny na rynku bilansującym są korzystniejsze niż na TGE. Jako przykład należy podać przeprowadzoną analizę cen w 2017 r. z której wynika, że cena sprzedaży energii elektrycznej na Towarowej Giełdzie Energii była w 48,3% przypadków wyższa niż na rynku bilansującym.¹⁰

Należy mieć również na uwadze, że ustalane dla konsumentów w cennikach stosowanych przez Polski Prąd i Gaz ceny za zużycie jednostki energii elektrycznej lub paliwa gazowego przewidują stosowną marżę, która pozwala na pokrycie kosztów działalności i wypracowanie zysku przez Spółkę. Polski Prąd i Gaz kupuje bowiem energię elektryczną

¹⁰ Ibidem.

lub paliwo gazowe na Towarowej Giełdzie Energii po cenach hurtowych, a następnie sprzedaje je konsumentowi po cenie detalicznej.

Umowy z konsumentami przewidują także różne dodatkowe opłaty, w tym comiesięczną opłatę handlową, co również bez wątplenia stanowi zysk Spółki z tytułu zawartej umowy sprzedaży energii elektrycznej lub paliwa gazowego. Wobec powyższego, Spółka w trakcie realizowania umowy z konsumentem zyskuje wymierne korzyści, które rekompensują Polski Prąd i Gaz ewentualną szkodę, jaką Spółka może ponieść w związku z rozwiązaniem umowy przez konsumenta - przyjmując, że taka szkoda w ogóle powstaje.

W świetle powyższego wskazać należy, że narzucana przez Spółkę Opłata Jednorazowa wydaje się być nieproporcjonalna w stosunku do konsekwencji poniesionych przez Polski Prąd i Gaz z tytułu rozwiązania umowy. Reasumując, jeśli Polski Prąd i Gaz odsprzeda energię elektryczną lub paliwo gazowe innemu odbiorcy, uzyskana wówczas należność z tytułu Opłaty Jednorazowej może prowadzić do uzyskania przez Spółkę nieuzasadnionej korzyści. Potwierdza to tylko wątpliwości Prezesa Urzędu związane z możliwością naruszenia równowagi kontraktowej przez przedsiębiorcę.

Ponadto, odnosząc się do zarzutów postanowień określonych w punktach I.1) - I.44) sentencji niniejszej decyzji, Spółka jako przykład tego, że zakup energii elektrycznej dla klientów nie jest bezkosztowy wskazała sytuację na rynku energii elektrycznej od połowy 2018 r. w postaci interwencji ustawodawcy, który próbował stabilizować rynek - z jednej strony chroniąc odbiorców energii elektrycznej przed drastycznymi podwyżkami cen energii elektrycznej, a z drugiej przyznając dopłaty dla przedsiębiorstw energetycznych rekompensujące im poniesione straty.

W odniesieniu do powyższego wskazać jednak należy, że zanotowany w 2018 r. wzrost cen energii stanowił bezprecedensowy przypadek w dziejach hurtowego obrotu energią elektryczną w Polsce. Powyższe oznacza, że dotychczas nie zanotowano tak dynamicznego wzrostu ceny produktów terminowych, zaś ceny energii elektrycznej na rynku hurtowym utrzymywały się względnie na stałym poziomie.¹¹ Ponadto podkreślenia wymaga, że jeśli przedsiębiorstwo posiadało w tamtym okresie uprzednio zakupioną energię dla odbiorcy, który rozwiązał umowę przed upływem okresu jej obowiązywania, wówczas odsprzedaż przedmiotowej „nadwyżki” na TGE gwarantowała temu przedsiębiorstwu duży zysk, bowiem mógł ją odsprzedać po cenie zdecydowanie wyższej od pierwotnej ceny zakupu.

Jednocześnie analiza wykorzystywanych przez Polski Prąd i Gaz w latach 2016-2019 w obrocie z konsumentami cenników energii elektrycznej wskazuje iż w części z nich Spółka stosuje progresywne stawki za zużycie jednostki energii elektrycznej, tj. wzrastające w kolejnych latach obowiązywania umowy. Co więcej, w większości stosowanych przez Spółkę w tym okresie cenników przewidziano różną wysokość opłaty handlowej w kolejnych latach obowiązywania umowy. Podkreślenia wymaga, że według niektórych cenników należność z tytułu opłaty handlowej w piątym roku obowiązywania umowy jest nawet ponad dwukrotnie wyższa od obowiązującej w pierwszym roku jej obowiązywania. Spółka tym samym przewidując ryzyko wzrostu cen na rynku hurtowym - które rzeczywiście nastąpiło dopiero w 2018 r. - zabezpiecza się w stosowanych przez nią cennikach przed kosztami bilansowania kontraktów (i ewentualnymi stratami wynikającymi

¹¹ Por: ANALIZA ZMIAN HURTOWYCH CEN ENERGII ELEKTRYCZNEJ W 2018 R. dla: Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji Wersja 4, poprawiona i uzupełniona 09.10.2019 r., https://kigeit.org.pl/FTP/Raporty/20191009_Analiza%20zmian%20cen%20energii%20elektrycznej%20w%202018%20r.pdf.

z powyższych kosztów), poprzez zwiększanie marży na cenie za energię elektryczną oraz podnoszenie wysokości opłaty handlowej.

Dowodząc zasadności stosowania postanowień dotyczących wprowadzenia *Opłaty Jednorazowej* Spółka wskazała również, że sam proces pozyskania nowego konsumenta przez agenta oznacza dla niej koszt rzędu nawet 250 zł *netto* (nie uwzględniając ewentualnych prowizji dodatkowych). Ponadto Polski Prąd i Gaz wyjaśniła, że dochodzą do tego również koszty pracowników, którzy zajmują się przełączeniem konsumenta do sieci Spółki, sprawdzeniem każdej dostarczonej do Spółki umowy, rozliczeniem klienta, koszty korespondencji wysyłanej każdorazowo do klienta, opłaty związane z systemami, z których korzysta Spółka.

Nie można się jednak zgodzić z powyższymi argumentami Polski Prąd i Gaz. Wskazać należy, że ww. koszty stanowią faktyczne koszty prowadzenia działalności gospodarczej. Podkreślenia wymaga, że skoro Spółka prowadzi działalność gospodarczą nastawioną na zysk, to winna ponosić również ryzyko gospodarcze z tą działalnością związane. Trudno więc zaakceptować obarczanie konsumentów ryzykiem jej prowadzenia w zakwestionowanych postanowieniach umownych. Poza tym pokrycie ww. kosztów Polski Prąd i Gaz gwarantuje sobie w narzucanej marży handlowej w cenach za energię elektryczną i paliwo gazowe oraz przewidzianej w cennikach opłacie handlowej. Wobec powyższego nie ma podstaw do obarczania klientów ww. kosztami w *Opłacie Jednorazowej*.

Rażące naruszenie interesów konsumentów

Prezes UOKiK przeprowadzając tzw. test przyzwoitości klauzul określonych w punktach I.1) - I.44) dokonał oceny sytuacji prawnej konsumenta, w przypadku braku kwestionowanych postanowień zastrzegających na rzecz Polski Prąd i Gaz obowiązku *Opłaty Jednorazowej* w związku z wypowiedzeniem umowy przed końcem okresu, na jaki została ona zawarta.

Odnosząc się do kwestii możliwości nałożenia przez Spółkę na konsumenta *Opłaty Jednorazowej* w przypadku rozwiązania umowy przed upływem okresu jej obowiązywania Polski Prąd i Gaz wskazała, iż żaden przepis odnoszący się do umów zawartych na czas określony nie zabrania przedsiębiorcom takiej praktyki. Spółka wskazała, że nie obciąża konsumentów kosztami i odszkodowaniami innymi aniżeli wpisanymi w treść umowy - do czego uprawniona jest na podstawie przepisów art. 4j ust. 3a Prawa energetycznego. W ocenie Spółki treść tych postanowień jest wpisana do wzorców umów w taki sposób, aby konsument posiadał jasną informację na temat wysokości wszelkich kosztów.

Wskazać w tym miejscu należy, że w świetle art. 4j ust. 3a Pr. en, odbiorca końcowy może wypowiedzieć umowę zawartą na czas oznaczony, na podstawie której przedsiębiorstwo energetyczne dostarcza temu odbiorcy paliwa gazowe lub energię, bez ponoszenia kosztów i odszkodowań innych niż wynikające z treści umowy, składając do przedsiębiorstwa energetycznego pisemne oświadczenie. Podkreślenia wymaga, że ustawodawca w powyższej regulacji posłużył się pojęciem „odszkodowań”, co sugeruje, że koszty, jakie winien uiścić konsument powinny być uzależnione od wartości szkody, jaką ponosi przedsiębiorca w związku z rozwiązaniem umowy. W przypadku zamiaru dochodzenia przez przedsiębiorcę energetycznego w postępowaniu sądowym należności z tytułu

odszkodowania o którym mowa w art. 4j ust. 3a Pr. en., konieczne zatem będzie wykazanie okoliczności poniesienia szkody, a także jej wysokości.

Natomiast pod wskazanym w ww. przepisie pojęciem kosztów należałoby - w ocenie Prezesa Urzędu - rozumieć należności za pobrane już paliwo gazowe lub energię elektryczną lub wynikające z udzielonych odbiorcy przy zawieraniu umowy rabatów związanych z czasem, na jaki została zawarta umowa (np. obniżki ceny za jednostkę energii elektrycznej lub paliwa gazowego w związku z zawarciem umowy na czas oznaczony na preferencyjnych warunkach).

Przeprowadzenie tzw. testu przyzwoitości prowadzi do wniosku, że w przypadku, gdyby wzorce umów stosowane przez Polski Prąd i Gaz nie zawierały kwestionowanych postanowień dotyczących obowiązku zapłacenia zryczałtowanej *Oplaty Jednorazowej* w związku z wypowiedzeniem umowy przed upływem okresu, na jaki została ona zawarta, tj. Spółka nie zastrzegłaby sobie w umowie prawa do pobrania przedmiotowej opłaty w ryczałtowej wysokości, konsument byłby w korzystniejszej sytuacji, z uwagi na to, że **odpowiedzialność odszkodowawcza konsumenta z tego tytułu byłaby - w świetle art. 4j ust. 3a Pr. en. - wyłączona.** Z treści przywołanego przypisu wynika bowiem, że uprawnienie do żądania przez Spółkę odszkodowań od konsumenta z tytułu przedterminowego wypowiedzenia umowy, powinno być zastrzeżone w treści umowy. Względnie, jeśli postanowienia wzorców umów przewidywałyby po stronie konsumenta obowiązek uiszczenia stosownego odszkodowania (w związku z treścią przepisu art. 4j ust. 3a Pr. en.), wówczas możliwość uzyskania przez Polski Prąd i Gaz przedmiotowego odszkodowania wymagałaby od Spółki wykazania zaistnienia przestanki odpowiedzialności kontraktowej, tj. przestanki niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, okoliczności poniesienia szkody majątkowej i jej wysokości, a także istnienia związku przyczynowego pomiędzy niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy i poniesioną przez Spółkę szkodą. Natomiast w przypadku, gdyby Spółka nie była w stanie wykazać, iż poniosła szkodę w związku z przedterminowym wypowiedzeniem umowy przez konsumenta, wówczas należałoby uznać, że odszkodowanie z tego tytułu by jej w ogóle nie przysługiwało.

Z powyższego wynika zatem, że określenie z góry wysokości *Oplaty Jednorazowej* w zryczałtowanej formie, ma na celu ułatwienie Spółce dochodzenia roszczeń z powyższego tytułu, bez potrzeby wykazywania okoliczności poniesienia szkody i jej wysokości.

Opisane powyżej klauzule naruszają przede wszystkim ekonomiczne interesy konsumenta. Postanowienia te godzą w zasadę ekwiwalentności świadczeń oraz równowagi kontraktowej stron, gdyż przewidują po stronie konsumenta konieczność uiszczenia świadczenia, pomimo niezaistnienia po stronie przedsiębiorcy realnej szkody. Prezes UOKiK stoi na stanowisku, że przedsiębiorcy posiadają możliwość dochodzenia roszczeń o charakterze odszkodowawczym w oparciu o przepisy art. 4j. ust. 3a Pr. en., zaś zastępowanie ich zryczałtowaną *Oplatą Jednorazową* nie powinno mieć miejsca.

Ponadto, w ocenie Prezesa Urzędu, w przypadku kwestionowanych postanowień w sposób rażąco naruszona została równowaga interesów stron umowy z uwagi na to, że Polski Prąd i Gaz zastrzegła sobie prawo do wyegzekwowania *Oplaty Jednorazowej*, której wysokość może nie znajdować odzwierciedlenia w poniesionej przez Spółkę szkodzie i nie jest uzależniona od jej wysokości.

Z uwagi na powyższe, przyjęty przez Polski Prąd i Gaz w niniejszych postanowieniach sposób ukształtowania stosunku prawnego pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem należy uznać za sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający interesy słabszej strony tego stosunku prawnego, tj. konsumenta. Rozwiązanie to narusza wewnętrzną równowagę umowy, dyskryminując konsumenta.

W świetle powyższego, w ocenie Prezesa UOKiK, postanowienia określone w punktach I.1) - I.44) sentencji decyzji naruszają zakaz stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych, ponieważ kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Tym samym ww. postanowienia są niedozwolone, zgodnie z art. 385¹ § 1 kodeksu cywilnego.

Ad 2 pkt I.45) - I.47) - postanowienia wprowadzające mechanizm automatycznego przekształcania umowy sprzedaży energii elektrycznej w umowę na kolejny czas określony (oznaczony)

Główne świadczenia stron

Klauzuli wprowadzającej mechanizm automatycznego przekształcania umowy nie można uznać za postanowienie określające główne świadczenia stron, wobec powyższego nie podlega ono pod wyłączenie z art. 385¹ § 1 zd. 2 kodeksu cywilnego.

Naruszenie dobrych obyczajów

W niniejszej sprawie za dobry obyczaj należy uznać tworzenie przez przedsiębiorcę warunków umownych, które nie przewidują, iż w przypadku braku aktywnego działania po stronie konsumenta, tj. niezłożenia stosownego oświadczenia o woli lub o braku woli kontynuowania umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej na czas oznaczony, umowa ta ulega automatycznemu przekształceniu w umowę na kolejny czas określony (oznaczony). Ewentualnie zaś w przypadku przyjęcia we wzorcu umowy mechanizmu automatycznego przedłużenia umowy, umowa ta po przedłużeniu powinna przyjąć charakter umowy na czas nieoznaczony tak, aby konsument miał prawo zrezygnować ze świadczeń przedsiębiorcy bez ponoszenia konsekwencji finansowych. Za dopuszczalnością powyższego mechanizmu zakładającego kontynuowanie stosunku umownego - który w swej istocie powinien ulec rozwiązaniu - mimo milczenia konsumenta, przemawia charakter oferowanego przez Polski Prąd i Gaz produktu (energia elektryczna) oraz potrzeba zagwarantowania konsumentowi ciągłości dostaw usług, tj. nieprzerwanego dostępu do energii elektrycznej na takich samych warunkach, jak dotychczas.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że Polski Prąd i Gaz stosuje w kwestionowanych wzorcach umów sprzedaży energii elektrycznej postanowienia, które nakładają na konsumenta mającego wolę rozwiązania umowy przed upływem okresu na jaki została zawarta, bądź z którym Spółka rozwiązała umowę przed upływem okresu na jaki została zawarta z przyczyn leżących po stronie konsumenta („z winy Odbiorcy”) obowiązek zapłaty *Opłaty Jednorazowej* - której wysokość jest proporcjonalna do liczby miesięcy,

o które został skrócony okres obowiązywania umowy [opisane w punktach I.1) - I.44) sentencji niniejszej decyzji]. W tym wypadku przyjęcie we wzorcach umowy mechanizmu przewidującego automatyczne przekształcenie umowy zawartej na czas oznaczony w umowę na kolejny czas oznaczony w przypadku braku aktywnego działania konsumenta naraża go na sytuację, w której nie będzie mógł bez ponoszenia konsekwencji finansowych uwolnić się od takiej (kolejnej) umowy. W związku z powyższym wskazać należy, iż wybór konsumenta w zakresie związania się kolejną terminową umową z Polski Prąd i Gaz, winien dokonywać się poprzez jego działanie, tj. złożenie stosownego oświadczenia woli. Podkreślenia przy tym wymaga, że takie oświadczenie nie może być wywodzone z oświadczenia konsumenta złożonego w trakcie zawierania pierwotnej umowy z Polski Prąd i Gaz. Koniecznym zatem jest, aby konsument wyraził swobodną wolę kontynuowania stosunku umownego ze Spółką w okresie poprzedzającym bezpośrednio zakończenie trwania pierwszej umowy terminowej, po przedstawieniu przez Polski Prąd i Gaz stosownej propozycji (oferty) zawierającej informacje o warunkach obowiązujących dla nowej umowy na czas określony (oznaczony), w tym w szczególności o cenie oferowanych usług. Konsument powinien również mieć możliwość wypowiedzenia takiej umowy w każdym czasie bez długiego okresu wypowiedzenia oraz bez konieczności uiszczania jakichkolwiek opłat z tego tytułu (poza ewentualnymi odszkodowaniami wynikającymi z treści umowy, o których mowa w art. 4j ust. 3a pr. en). Podkreślenia bowiem wymaga, że zastrzeżenie przez przedsiębiorcę długiego okresu wypowiedzenia umowy, który w praktyce dąży do zablokowania możliwości jej wypowiedzenia, należy uznać za niezgodny z prawem, jako naruszający zasadę swobody umów wyrażoną w art. 353¹ kc.

W świetle powyższego wskazać należy, że stosowanie przez Polski Prąd i Gaz postanowień, w których Spółka utożsamia milczenie konsumenta w kwestii przedłużenia umowy z wolą jej kontynuowania przez kolejny czas oznaczony narusza dobre obyczaje w związku z ograniczeniem swobody wyboru sprzedawcy energii elektrycznej (konsument może mieć potrzebę zmiany i skorzystania z oferty innego, konkurencyjnego względem Spółki sprzedawcy energii elektrycznej), a także *de facto* z pozbawieniem konsumenta prawa do bezkosztowego wypowiedzenia umowy przez kolejny czas oznaczony.

Rażące naruszenie interesów konsumentów

Postanowienia umowne, o których mowa w punktach I.45) - I.47) sentencji niniejszego postanowienia, godzą w ekonomiczne interesy konsumentów poprzez narażenie ich na konsekwencje finansowe wynikające z automatycznego przedłużenia umowy na kolejny czas oznaczony. W związku z ich brzmieniem konsument zobowiązany zostanie do ponoszenia opłat wynikających z zawartej ze Spółką umowy sprzedaży energii elektrycznej, której okres obowiązywania został przedłużony na kolejny czas oznaczony. Wskazać należy, iż automatyzm przedłużenia umowy na kolejny czas oznaczony skutkuje swoistym przymusem realizacji takiej umowy. Konsument, który chciałby uwolnić się od łączącego go ze Spółką stosunku umownego, zobowiązany będzie do zapłaty *Opłaty Jednorazowej*. Powyższe rozwiązanie powoduje, że wypowiedzenie umowy przed upływem okresu, na jaki została zawarta, staje się dla konsumenta nieopłacalne. W rezultacie konsument świadomy konsekwencji finansowych wynikających z przedterminowego rozwiązania umowy może zrezygnować z wypowiedzenia przedłużonej umowy, aby uniknąć obciążenia kosztami *Opłaty Jednorazowej*. Nałożenie na konsumenta obowiązku poniesienia ciężaru finansowego w związku z uwolnieniem się od umowy - która ze swej

istoty powinna była wygasnąć po upływie określonego terminu - należy ocenić jako rozwiązanie rażąco godzące w ekonomiczne interesy konsumentów. Ponadto przedmiotowe postanowienia rażąco naruszają interesy konsumentów poprzez ograniczenie suwerenności decyzji konsumenta dotyczącej pozostawiania lub niepozostawiania w stosunku obligacyjnym ze Spółką oraz swobody wyboru sprzedawcy energii elektrycznej.

W świetle powyższego, analiza przedmiotowych postanowień wprowadzających mechanizm automatycznego przekształcania umowy w umowę na kolejny czas określony (oznaczony), wypada negatywnie przy zastosowaniu tzw. testu przyzwoitości. Wskazać bowiem należy, iż w polskim porządku prawnym co do zasady nie przewidziano możliwości milczącego zawierania umów z konsumentami. Wobec powyższego wprowadzenie przez przedsiębiorcę we wzorcach umów wyjątków w tym zakresie w postaci tzw. klauzul prolongacyjnych, powinno odbywać się z uwzględnieniem maksymalnie prokonsumenckiego podejścia, przejawiającego się w pozostawieniu konsumentom swobody w podejmowaniu decyzji dotyczących kontynuowania stosunku umownego z przedsiębiorcą przez kolejny czas oznaczony.

Jednocześnie ze względu na charakter oferowanego przez Polski Prąd i Gaz produktu (energia elektryczna) oraz związaną z nim konieczność zagwarantowania konsumentowi ciągłości dostaw usług, tj. nieprzerwanego dostępu do energii elektrycznej na takich samych warunkach jak dotychczas, dopuszczalnym wydaje się - z uwagi na potrzebę ochrony interesów konsumentów - przyjęcie założenia, zgodnie z którym w przypadku braku aktywności konsumenta umowa zawarta na czas oznaczony po upływie okresu, na jaki została zawarta, przekształca się w umowę na czas nieoznaczony¹².

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przeprowadzonego w niniejszej sprawie testu przyzwoitości, wskazać należy, iż w przypadku niezastrzeżenia we wzorcach umów stosowanych przez Spółkę postanowień, o których mowa w punktach I.45) - I.47) (i ewentualnie wprowadzenia w ich miejsce postanowień przewidujących automatyzm przekształcenia umowy zawartej na czas oznaczony, po upływie okresu jej obowiązywania, w kolejną umowę na czas nieoznaczony przy założeniu braku aktywności po stronie konsumenta), sytuacja konsumenta byłaby zdecydowanie korzystniejsza. Konsument po upływie okresu obowiązywania umowy zawartej na czas określony (oznaczony), gdyby nie zdecydowałby się na kontynuację stosunku umownego ze Spółką, mógłby, bez ponoszenia z tego tytułu jakichkolwiek kosztów, swobodnie zrealizować przysługujące mu prawo wyboru i zmiany sprzedawcy energii elektrycznej. Wskazać bowiem należy, iż zgodnie z treścią art. 4j. ust. 3 pr. en. odbiorca końcowy może wypowiedzieć umowę zawartą na czas nieoznaczony, na podstawie której przedsiębiorstwo energetyczne dostarcza temu odbiorcy paliwa gazowe lub energię, bez ponoszenia kosztów, składając do przedsiębiorstwa energetycznego pisemne oświadczenie.

W świetle powyższego, w ocenie Prezesa UOKiK, postanowienia określone w punktach I.45-47) sentencji decyzji naruszają zakaz stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych, ponieważ kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego

¹² Wskazać również w tym miejscu należy na przykładowe regulacje przewidziane w przepisach kodeksu cywilnego dotyczące zobowiązań umownych, które, z uwagi na kryterium właściwości (natury) stosunku zobowiązaniowego, zakładają w określonych sytuacjach przekształcenie niewypowiedzianej umowy zawartej na czas określony po upływie okresu, na jaki została zawarta, w umowę na czas nieoznaczony – art. 661 § 1 kc, art. 674 kc, art. 695 kc i 764 kc.

interesy. Tym samym ww. postanowienia są niedozwolone, zgodnie z art. 385¹ § 1 kodeksu cywilnego.

Wobec powyższego Prezes Urzędu orzekł jak w punkcie I sentencji decyzji.

Wniosek o wydanie decyzji w trybie art. 23c ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

W toku postępowania Spółka wniosła o wydanie decyzji zobowiązującej na podstawie art. 23c ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie części postanowień wprowadzających mechanizm automatycznego przedłużania umowy sprzedaży energii elektrycznej w umowę na kolejny czas określony (oznaczony), tj. postanowień opisanych w punktach: 1.45) - 1.47) sentencji decyzji, zawartych w ww. wzorcach umów sprzedaży energii elektrycznej, a także o umorzenie postępowania w pozostałym zakresie.

Spółka w treści pisma zobowiązała się do podjęcia działań zmierzających do zakończenia zarzuconego naruszenia określonego w punktach 1.45) - 1.47 sentencji decyzji oraz usunięcia skutków stosowania powyższych postanowień poprzez cyt.:

1. Zastąpienie powyższych postanowień postanowieniem o treści:

„Umowa zawarta na czas określony ulega przedłużeniu na czas nieokreślony, chyba że Odbiorca złoży w okresie od zawarcia Umowy do 30 dni przed jej upływem oświadczenie o braku zgody na przedłużenie umowy na czas nieokreślony. Odbiorca może wypowiedzieć tak przedłużoną umowę z miesięcznym terminem wypowiedzenia ze skutkiem na koniec miesiąca bez ponoszenia jakichkolwiek opłat. Sprzedawca w terminie co najmniej na-45 dni przed upływem okresu umowy na jaki została zawarta prześle do Odbiorcy pismo informujące o zbliżającym się terminie wygaśnięcia umowy.”

oraz poinformowanie pisemne Konsumentów o zmianie tych postanowień wraz z informacją, iż postanowienia dotyczące obciążania Konsumenta Opłatą Jednorazową za wypowiedzenie przedłużonej umowy uznaje się za nieważne;

- 2. Poinformowanie Konsumentów, w stosunku do których nastąpiło automatyczne przedłużenie umowy, iż umowy w istocie zostały przedłużone na czas nieokreślony, wobec czego Konsument może wypowiedzieć tak przedłużoną umowę z miesięcznym terminem wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec miesiąca, bez konieczności zapłaty Opłaty Jednorazowej, a co za tym idzie postanowienia dotyczące obciążania konsumenta Opłatą Jednorazową za wypowiedzenie umowy uznaje się za nieważne;*
- 3. Dokonanie zwrotu Konsumentom, w stosunku do których nastąpiło automatyczne przedłużenie umowy na czas oznaczony, którzy zostali obciążeni po takim automatycznym przedłużeniu Opłatą Jednorazową i opłatę tę uiszcili, zapłaconych z tego tytułu kwot po zgłoszeniu przez Konsumentów stosownego żądania względem Spółki w terminie 3 miesięcy od poinformowania ich o przysługującym im uprawnieniu.*

Zgodnie z treścią powyższego artykułu, jeżeli przedsiębiorca przed wydaniem decyzji, o której mowa w art. 23b ust. 1 uokik, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a uokik, lub usunięcia skutków tego naruszenia, Prezes Urzędu może, wydając decyzję, o której mowa w art. 23b ust. 1 uokik, zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania tych zobowiązań. Podkreślenia wymaga, że rozstrzygnięcie dotyczące zobowiązań przedsiębiorcy jest elementem decyzji stwierdzającej naruszenie zakazu, o którym mowa w art. 23a uokik. Tym samym wydanie decyzji na podstawie art. 23c uokik wymaga jednoznacznego stwierdzenia (udowodnienia), że doszło do naruszenia zakazu stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. 385¹ § 1 kc, a także zobowiązania się przedsiębiorcy do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a uokik lub usunięcia skutków tego naruszenia. Należy podkreślić, że decyzja wydana na podstawie art. 23c uokik jest decyzją o charakterze uznaniowym, w związku z czym Prezes Urzędu nie ma obowiązku wydania decyzji zobowiązującej w każdym przypadku, gdy wniesie o to przedsiębiorca.

W ocenie Prezesa Urzędu, w przedmiotowej sprawie brak było podstaw do uwzględnienia wniosku Spółki o wydanie decyzji zobowiązującej. Należy wskazać, że nie uwzględniając wniosku Spółki o wydanie decyzji zobowiązującej Prezes Urzędu wziął pod uwagę całokształt okoliczności rozstrzyganej sprawy, w tym w szczególności zakres, stopień i skutki naruszeń, okres ich trwania, jak również skutki uwzględnienia przedmiotowego wniosku. W tym kontekście zwrócić należy uwagę, że naruszenie, którego dopuściła się Spółka w związku ze stosowaniem zakwestionowanych w niniejszym postępowaniu niedozwolonych postanowień wzorców umowy przewidujących mechanizm automatycznego przedłużania umowy po upływie okresu jej obowiązywania na kolejny czas określony cechuje wysoka szkodliwość. Wskazać również należy na umyślność działań Polskiego Prądu i Gazu w zakresie stosowania ww. postanowień wzorców umowy, a także bardzo długi okres, w jakim Spółka dopuszczała się stwierdzonych naruszeń (tj. od kwietnia 2015 r.).

Wobec powyższego, zdaniem Prezesa Urzędu, w rozpatrywanej sprawie, uwzględniając charakter zarzuconych Spółce naruszeń zakazu, o którym mowa w art. 23a uokik, zasadne jest nałożenie na Polskiego Prądu i Gazu środków usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385¹ § 1 kodeksu cywilnego, a także nałożenie kary pieniężnej, co nie byłoby możliwe w decyzji wydanej na podstawie art. 23c uokik.

Z uwagi na powyższe okoliczności Prezes Urzędu orzekł jak w pkt I sentencji niniejszej decyzji.

Ad pkt II Rozstrzygnięcie o karze pieniężnej

W pkt II sentencji niniejszej decyzji Prezes UOKiK nałożył na Polskiego Prądu i Gazu kary pieniężne na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 3a uokik. Zgodnie z tym przepisem kara pieniężna może być nałożona w wysokości nie większej niż 10% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 23a uokik. Z powołanego

przepisu wynika, że kara pieniężna za naruszenie zakazu określonego w art. 23a ustawy, ma charakter fakultatywny. O tym, czy w konkretnej sprawie zasadne jest nałożenie kary pieniężnej decyduje, w ramach uznania administracyjnego, Prezes Urzędu.

W niniejszej sprawie Prezes Urzędu uznał za zasadne skorzystanie z przysługującego mu na mocy przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uprawnienia do nałożenia kary pieniężnej na Polski Prąd i Gaz za stosowanie niedozwolonych klauzul umownych, o których mowa w pkt I sentencji niniejszej decyzji. Zdaniem Prezesa UOKiK, okoliczności niniejszej sprawy, przede wszystkim przedmiot stosowanych przez Spółkę klauzul i ich negatywne skutki w sferze ekonomicznych i pozaekonomicznych interesów konsumentów, wskazują na celowość zastosowania tego środka represji.

Należy zwrócić uwagę, że przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie określają przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary. Ustawodawca wskazał jedynie w art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów te okoliczności, które Prezes Urzędu ma obowiązek uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej. W ocenie Prezesa UOKiK zasadnym jest w niniejszej sprawie wymierzenie kary pieniężnej z uwagi na cele prewencji indywidualnej i ogólnej, jak również cel represyjny. Należy mieć na względzie okoliczności, iż stosowanie zakwestionowanych postanowień umownych ma miejsce w stosunku do wszystkich klientów Polski Prąd i Gaz. Specyfika naruszeń - długotrwałość i dopuszczanie się ich w sposób systemowy - sprawia, że są one szczególnie szkodliwe i wywołują negatywne skutki w odniesieniu do ekonomicznych oraz pozaekonomicznych interesów konsumentów. Nałożenie kary pieniężnej służyć będzie zatem jako środek odstrasżający Polski Prąd i Gaz od stosowania podobnych niedozwolonych postanowień wzorców umowy w przyszłości (prewencja indywidualna). Rozstrzygnięcie o karze ma również być sygnałem dla innych profesjonalnych uczestników rynku, że tego typu działania nie mogą być podejmowane - pod rygorem sankcji finansowej (prewencja ogólna). Kara pieniężna spełni również funkcję represyjną, to znaczy stanowić będzie dolegliwość dla strony niniejszego postępowania uzasadnioną stwierdzeniem naruszenia interesów konsumentów.

Wskazać przy tym należy, że zakwestionowane w niniejszej decyzji postanowienia umowne wskazane w punktach I.1) - I.44) - pomimo że ich brzmienie nieco się od siebie różni - należą do jednej grupy klauzul o identycznym sensie (tożsamej treści normatywnej), bowiem wszystkie dotyczą obowiązku uiszczenia przez konsumenta *Opłaty Jednorazowej* w związku przedterminowym rozwiązaniem umowy sprzedaży energii elektrycznej lub kompleksowej umowy dostarczania paliwa gazowego, w razie zaistnienia wskazanych w umowie okoliczności związanych wyłącznie z zachowaniem konsumenta.

Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku postanowień umownych wskazanych w punktach od I.45) do I.47), wprowadzających mechanizm automatycznego przedłużania umowy sprzedaży energii elektrycznej w umowę na kolejny czas określony (oznaczony).

Obie ww. grupy klauzul niedozwolonych (tj. określonych w punktach I.1) - I.44) oraz I.45) - I.47) sentencji decyzji) zamieszczane były we wzorcach umów kolejno wprowadzanych przez Spółkę do obrotu z konsumentami. Prezes UOKiK wymierzył dwie kary pieniężne za stosowanie obu ww. grup niedozwolonych postanowień umownych, bowiem zakwestionowana treść normatywna postanowień określonych w punktach I.1) - I.44) oraz I.45) - I.47) sentencji decyzji jest tożsama.

Zasady kalkulacji kary

Stosownie do art. 106 ust. 3 pkt 1 uokik obrót, o którym mowa w art. 106 ust. 1 uokik, oblicza się jako sumę przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat - w przypadku przedsiębiorcy sporządzającego taki rachunek na podstawie przepisów o rachunkowości.

Podstawą obliczenia wysokości kary w niniejszym postępowaniu stanowi potwierdzony rachunkiem zysków i strat obrót Spółki osiągnięty w 2018 r., który wyniósł [***] zł (słownie: [***]).

W tym miejscu podkreślenia wymaga, iż Prezes UOKiK, mając na względzie wytyczne określone w przepisach ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, wezwał Spółkę do przedstawienia przedmiotowych danych pismem z dnia 5 marca 2020 r. W odpowiedzi na wezwanie, Polski Prąd i Gaz, w piśmie z dnia 20 marca 2020 r. wskazała, że nie dysponuje aktualnym sprawozdaniem finansowym za 2019 rok, zawierającym informacje na temat przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat.

Wobec powyższego, w dniu 25 maja 2020 r. Prezes Urzędu ponownie skierował do Polski Prąd i Gaz wezwanie do wskazania obrotu Spółki osiągniętego w roku obrotowym przypadającym na 2019 r., obliczonego zgodnie z art. 106 ust. 3 pkt 1 uokik, w terminie 3 dni od dnia doręczenia wezwania. Pismem z dnia 28 maja 2020 r. Polski Prąd i Gaz poinformowała, że według stanu na dzień sporządzania niniejszego pisma, Spółka nie posiada jeszcze rachunku zysków i strat za 2019 r. Wskazać należy, iż zgodnie z art. 106 ust. 7 uokik w przypadku, gdy przedsiębiorca nie dysponuje przed wydaniem decyzji danymi finansowymi niezbędnymi do ustalenia obrotu za rok obrotowy poprzedzający rok nałożenia kary, wówczas Prezes UOKiK, nakładając karę pieniężną, uwzględnia obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w roku obrotowym poprzedzającym ten rok. Tym samym, mając na uwadze dyspozycję zawartą w ww. przepisie, miarodajnym dla ustalenia wysokości nałożonej na Polski Prąd i Gaz kary, jest obrót osiągnięty przez Spółkę w 2018 roku.

Umyślność i nieumyślność działania przedsiębiorcy

Zgodnie z art. 106 ust. 1 uokik kara pieniężna może być nałożona w przypadku, gdy do naruszenia przepisów tej ustawy doszło co najmniej nieumyślnie. Ustawa dopuszcza zatem możliwość uznania, iż naruszenie przepisów ustawy może być dokonane nie tylko nieumyślnie, ale także umyślnie. Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1950 z późn. zm.) czyn zabroniony popełniony jest umyślnie, jeżeli sprawca ma zamiar jego popełnienia, to jest chce go popełnić albo przewidując możliwość jego popełnienia, na to się godzi. Z kolei czyn zabroniony popełniony jest nieumyślnie, jeżeli sprawca nie mając zamiaru jego popełnienia, popełnia go jednak na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że możliwość popełnienia tego czynu przewidywał albo mógł przewidzieć.

W polskim prawie karnym pojęcie umyślności jest zatem definiowane szeroko - jako obejmujące umyślność w formie zarówno zamiaru bezpośredniego, jak i ewentualnego. Szerokie definiowanie pojęcia umyślności powoduje, że rozgraniczenie umyślności i nieumyślności w płaszczyźnie oddzielenia zamiaru ewentualnego (będącego formą umyślności) od lekkomyślności (będącej formą nieumyślności) jest utrudnione.

Należy jednak, mimo że w obydwu przypadkach sprawca przewiduje możliwość popełnienia przestępstwa, wprowadzić następujące rozróżnienie:

- a) w przypadku zamiaru ewentualnego (umyślność) sprawca godzi się na jego popełnienie, natomiast w przypadku
- b) lekkomyślności (nieumyślność) sprawca przewidując możliwość popełnienia czynu zabronionego liczy na to, że uniknie popełnienia takiego czynu.

Jak wynika z orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2011r., sygn. akt III SK 45/10, *Sąd rozpoznający sprawę z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu nakładającej karę pieniężną winien rozstrzygnąć, w oparciu o ustalone w sprawie okoliczności faktyczne, czy naruszenie przepisów ustawy było „zawinione”, to jest czy przedsiębiorca miał świadomość, że swoim zachowaniem narusza zakaz praktyk ograniczających konkurencję, lub czy jako profesjonalny uczestnik obrotu mógł (powinien był) taką świadomość mieć.* Chodzi zatem o ustalenie świadomości naganności swojego zachowania przez przedsiębiorcę lub też ustalenie powinności posiadania takiej świadomości. Z orzeczenia SOKiK z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie XVII AmA 23/10 wynika z kolei, że: (...) *przy ustaleniu winy umyślnej, należało udowodnić powodowi zamiar stosowania w obrocie niedozwolonych postanowień umownych, (...).*

Z powyższych orzeczeń można zatem wysnuć wniosek, iż by móc zarzucić przedsiębiorcy umyślność działania w zakresie stosowania klauzul niedozwolonych, musi on mieć świadomość, iż dana klauzula jest niedozwolona lub taką świadomość mieć powinien oraz mieć zamiar stosowania takiej klauzuli we własnym wzorcu. W efekcie przedsiębiorca taki godzi się na popełnienie czynu zabronionego. Gdy na to się nie godzi umyślności w działaniu przypisać mu nie można. To samo dotyczy sytuacji, w której przedsiębiorca nie ma świadomości, iż jego działanie narusza przepisy prawne. Jeśli jednak jego nieświadomość naruszenia norm prawnych nie jest usprawiedliwiona, gdyż winien on wiedzieć, iż jego działania są niedozwolone, to jego działanie należy uznać za nieumyślne, ale jednak zawinione.

Po pierwsze zatem, by zarzucić przedsiębiorcy umyślne stosowanie niedozwolonych postanowień wzorca umowy musi on mieć wiedzę na temat tego, że dana klauzula jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i narusza rażąco interesy konsumentów lub też takiej wiedzy można od tego przedsiębiorcy wymagać z uwagi np. na jego duże doświadczenie w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej. Taką wiedzę może on zaś czerpać z dostępnego orzecznictwa zarówno Prezesa UOKiK, jak i orzecznictwa sądowego. Wiedzę tę można także czerpać z treści rejestru klauzul niedozwolonych prowadzonego przez Prezesa UOKiK. Znajomości tego orzecznictwa czy też rejestru można zaś wymagać od przedsiębiorców z kilkuletnim doświadczeniem na rynku.

Należy także zauważyć, że tworzenie wzorców umów, zwłaszcza dokonywane przez profesjonalny podmiot, nie jest przypadkowe. Nie jest też efektem spontanicznych działań. Przeciwnie, w przekonaniu Prezesa UOKiK, każde postanowienie wzorca umowy jest szczegółowo analizowane i dobierane pod kątem wywoływanych nim skutków. Doświadczenie życiowe wskazuje, iż tworzenie wzorców umów, które pociągają za sobą znaczne zaangażowanie czasowe a także merytoryczne twórców i trud organizacyjny jest poprzedzone szczegółową analizą prawną tworzonych zapisów oraz analizą skutków, jakie one wywołują. Trudno zatem uznać, że zapisy stosowanych w ramach działalności gospodarczej wzorców umów były tworzone przypadkowo i niecelowo.

Odnosnie do klauzul wymienionych w **punktach I.1) - I.44)** nie można jednak stwierdzić, że Polski Prąd i Gaz miała lub musiała mieć świadomość niedozwolonego charakteru stosowanych klauzul. Co prawda stanowisko w tym zakresie wyrażone w decyzji jest w ocenie Prezesa UOKiK niepodważalne, jednak Polski Prąd i Gaz podniosła także swoje argumenty w tym zakresie w celu obrony swoich zachowań stwierdzonych w niniejszej decyzji. Argumenty te organ ochrony konsumentów ocenia jako nietrafione, dlatego też działanie przedsiębiorcy w postaci stosowania tych klauzul niedozwolonych uznaje jako działanie spowodowane nieświadomością niedozwolonego charakteru tych postanowień, jednak ocenia tę nieświadomość jako nieusprawiedliwioną. To z kolei prowadzi do wniosku, iż działanie Polski Prąd i Gaz miało charakter nieumyślny. O ile można bowiem przyjąć, że Spółka była nieświadoma niedozwolonego charakteru swoich klauzul w momencie ich wprowadzania do wzorca to jednak nie można tej nieświadomości uznać za usprawiedliwioną. Można zatem stwierdzić, iż Polski Prąd i Gaz była lekkomyślna, gdyż przewidywała możliwość naruszenia zakazu stosowania klauzul niedozwolonych licząc jednak, że uniknie tego naruszenia.

Podkreślenia bowiem wymaga, że na profesjonalnych uczestnikach rynku spoczywa obowiązek dochowania należytej staranności przy ocenie zgodności ich działań z obowiązującymi przepisami prawa. Spółka bez wątplenia posiada zasoby finansowe, kadrowe i ekonomiczne pozwalające na konstruowanie treści wzorców umów przy uwzględnieniu szacunku do konsumentów. Przedsiębiorca ustalając treść wzorców umów wykorzystywanych w relacjach z konsumentami, powinien dokonać analizy i weryfikacji zawartych w nich postanowień pod kątem możliwości kształtowania praw i obowiązków konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający ich interesy. Z tego względu, w ocenie Prezesa Urzędu, zachowanie Spółki było efektem niedołożenia przez nią należytej staranności, jakiej należałoby oczekiwać od profesjonalnego uczestnika obrotu gospodarczego.

Mając powyższe na uwadze, należy uznać, iż w zakresie klauzul wymienionych w punktach I.1) - I.44) działanie Polski Prąd i Gaz było co najmniej **nieumyślne**. Pomimo tego - jak już wcześniej wskazano - samo stwierdzenie nieumyślności zakwestionowanego naruszenia daje podstawę do nałożenia kary pieniężnej, o której mowa w art. 106 ust. 1 pkt 3a uokik.

Inaczej sytuacja przedstawia się w przypadku klauzul cytowanych w **punktach I.45) - I.47)** sentencji niniejszej decyzji. Wskazać należy, że Prezes UOKiK kilkakrotnie rozstrzygał w kwestii stosowania przez przedsiębiorców postanowień przewidujących mechanizm automatycznego przekształcenie umowy zawartej na czas oznaczony w umowę na kolejny czas oznaczony. Wskazać należy, że postanowienia przewidujące kwestionowany w niniejszym przypadku mechanizm zostały wpisane na podstawie prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ kpc (dalej: Rejestr), pod następującymi numerami: numer wpisu 634 - wyrok z dnia 29 kwietnia 2005 r.; numer wpisu 1256 - wyrok z dnia 24 maja 2006 r., numer wpisu: 5785 - wyrok z dnia 28 stycznia 2013 r., 4441 - wyrok z dnia 28 stycznia 2013 r., numer wpisu: 4431 - wyrok z dnia 28 stycznia 2013 r., numer wpisu 5822 - wyrok z dnia 17 lipca 2014 r.

Podkreślenia ponadto wymaga, że Prezes UOKiK kwestionował mechanizm przekształcania umów po upływie okresu ich obowiązywania w kolejne umowy na czas określony stwierdzając, że takie działania przedsiębiorców stanowią praktyki naruszające zbiorowe

interesy konsumentów. Wskazać należy na następujące prawomocne rozstrzygnięcia Prezesa UOKiK w powyższym zakresie:

- Decyzję nr DDK 6/2014 z dnia 23 grudnia 2014 r. -Prezes UOKiK uznał, że Cyfrowy Polsat S.A. z siedzibą w Warszawie stosuje praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów m. in. polegające na automatycznym przedłużaniu umów o świadczenie usług dostępu do telewizji satelitarnej zawartych na czas oznaczony w umowie na kolejny czas oznaczony w sytuacji braku aktywnego działania ze strony konsumenta, co może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (t.j.: Dz.U. z 2017 r. poz. 2070) oraz godzić w zbiorowe interesy konsumentów.
- Decyzję nr RWR-37/2014 z dnia 4 grudnia 2014 r. - Prezes Urzędu uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie działania Vectra Spółka Akcyjna z siedzibą w Gdyni, polegające na zamieszczaniu w regulaminach promocji Vectra S.A., stosowanych w 2012 roku, postanowień o treści: „OKRES ZOBOWIĄZANIA ulega cyklicznemu przedłużeniu na czas określony 6 miesięcy, liczonych od dnia upływu poprzedniego OKRESU ZOBOWIĄZANIA”.
- Decyzję nr RKR-52/2013 z dnia 30 grudnia 2013 r. - Prezes Urzędu uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania Niezależnego Operatora Międzystrefowego Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, polegające na stosowaniu we wzorcu umowy pod nazwą „Regulamin świadczenia usług telekomunikacyjnych przez Niezależnego Operatora Międzystrefowego Sp. z o.o.” postanowienia o treści: „Umowa zawarta na czas określony po upływie okresu jej obowiązywania ulega przedłużeniu na kolejny taki sam czas określony, o ile Abonent nie złoży na piśmie przeciwnego oświadczenia woli w terminie najpóźniej 30 dni przed upływem terminu obowiązywania Umowy”.

Pomimo tego, iż stosowanie przedmiotowych klauzul było wielokrotnie wskazywane zarówno przez SOKiK, jak i Prezesa UOKiK, jako naruszające interesy konsumentów, Polski Prąd i Gaz wprowadziła do swoich wzorców postanowienia przewidujące mechanizm automatycznego przekształcenia umowy po upływie okresu jej obowiązywania w kolejną umowę na czas określony. Wobec powyższego należy stwierdzić, że Spółka działała umyślnie. Wskazać należy, że od profesjonalnego podmiotu, który w ramach prowadzonej działalności posługuje się wzorcami umów w obrocie z konsumentami należy wymagać, aby posiadał rozeznanie w zakresie orzecznictwa SOKiK i Prezesa UOKiK. Tym bardziej, że taki podmiot dysponuje instrumentami umożliwiającymi dotarcie do Rejestru lub bazy decyzji wydanych przez Prezesa UOKiK i przeprowadzenie stosowanej analizy postanowień konstruowanego wzorca umowy pod kątem abuzywności lub naruszania zbiorowych interesów konsumentów. Wskazać przy tym należy, że analiza materiału dowodowego zgromadzonego w toku niniejszego postępowania wskazuje, że Polski Prąd i Gaz w początkowym okresie prowadzenia działalności w zakresie sprzedaży energii elektrycznej nie stosowała postanowień określonych w punktach I. 45) - I.47) sentencji decyzji. Klauzule przewidujące mechanizm automatycznego przekształcenie umowy zawartej na czas oznaczony w umowę na kolejny czas oznaczony Spółka

wprowadziła do wzorców umów stosowanych w obrocie z konsumentami po około dwóch latach działalności Polski Prąd i Gaz w ww. zakresie sprzedaży energii elektrycznej na rzecz konsumentów, tj. w kwietniu 2015 r.

Wyliczenie kwoty bazowej kary

Ustalenie wysokości kary pieniężnej ma charakter wieloetapowy. Ustalając wysokość nakładanej kary pieniężnej należy uwzględnić w szczególności okoliczności naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz uprzednie naruszenie przepisów uokik, a także, okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów uokik, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia, działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia (art. 111 ust. 1 pkt 1 uokik). Na tej podstawie ustalona zostaje kwota bazowa. W dalszej kolejności należy rozważyć - stosownie do art. 111 ust. 2 uokik - czy w sprawie występują okoliczności obciążające i łagodzące oraz jaki powinny mieć wpływ na wysokość kary. Okolicznościami łagodzącymi, wskazanymi w art. 111 ust. 3 pkt 2 uokik są w szczególności: dobrowolne usunięcie skutków naruszenia, zaniechanie stosowania zakazanej praktyki przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu, podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków oraz współpraca z Prezesem UOKiK w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania. Wśród zamkniętego katalogu okoliczności obciążających art. 111 ust. 4 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wymienia: znaczny zasięg terytorialny naruszenia lub jego skutków, znaczne korzyści uzyskane przez przedsiębiorcę w związku z dokonanym naruszeniem, dokonanie uprzednio podobnego naruszenia oraz umyślność naruszenia.

Okoliczności naruszenia przepisów ustawy

Okoliczności naruszenia zostały już opisane szczegółowo wcześniej w niniejszej decyzji. Kwestionowane są postanowienia wzorców umów dotyczące konieczności uiszczenia przez konsumenta *Opłaty Jednorazowej* w związku przedterminowym rozwiązaniem umowy sprzedaży energii elektrycznej lub kompleksowej umowy dostarczania paliwa gazowego, w razie zaistnienia wskazanych w umowie okoliczności związanych wyłącznie z zachowaniem konsumenta oraz wprowadzenia mechanizmu automatycznego przedłużania umowy sprzedaży energii elektrycznej w umowę na kolejny czas określony (oznaczony).

Okres trwania naruszenia

Okres stosowania zakwestionowanych postanowień wzorców umów opisanych w punkcie I sentencji niniejszej decyzji, za którego początek przyjmuje dzień wejścia w życie nowelizacji ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (tj. 17 kwietnia 2016 r.), przysługującej Prezesowi Urzędu uprawnienie w zakresie rozstrzygnięcia o niedozwolonym charakterze postanowienia wzorca umowy i zakazie jego dalszego wykorzystywania, przekracza 12 miesięcy, co należy uznać za okres długotrwały. Spółka dotychczas nie zaniechała stosowania niedozwolonych postanowień umownych opisanych w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

Wskazać należy, że Polski Prąd i Gaz w piśmie z dnia 1 maja 2019 r. wskazała, że mimo zaprzestania stosowania postanowień określonych w punktach I.45) - I.47) sentencji decyzji, przewidujących mechanizm automatycznego przekształcenia umowy po upływie okresu jej obowiązywania w kolejną umowę na czas określony, konsumenci nie byli poinformowani o tym fakcie Spółki i w związku z tym zobowiązała się do cyt. *poinformowania klientów, którym umowy zostały automatycznie przedłużone na czas określony, iż te umowy faktycznie zostały przedłużone na czas nieokreślony, wobec czego mogą je wypowiedzieć z miesięcznym okresem wypowiedzenia bez obowiązku zapłaty opłaty jednorazowej, a także, iż postanowienia umowy, z których wynika, iż są oni zobowiązani do uiszczenia opłaty jednorazowej uznaje się za nieistniejące*. Ponadto Spółka przekazała dokumenty wzorów umów pn.: sprzedaży energii elektrycznej i kompleksowej dostarczania paliwa gazowego zawierające postanowienia przewidujące, że po upływie okresu, na jaki zostały zawarte, umowy zostają przedłużone na czas nieokreślony. Spółka nie wskazała jednak, czy rzeczywiście wprowadziła te wzorce do obrotu.

Wobec powyższego, Prezes UOKiK w piśmie z dnia 15 listopada 2019 r. wezwał Spółkę m. in. do wskazania dat wprowadzenia do obrotu wzorca umowy sprzedaży energii elektrycznej oraz wzorca umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego, załączonych do pisma Spółki z dnia 1 maja 2019 r. (tj. wzorców umowy, który nie zawierają postanowień przewidujących mechanizm automatycznego przekształcenia umowy po upływie okresu jej obowiązywania w kolejną umowę na czas określony) oraz wskazania okresów ich obowiązywania oraz przekazania dowodów na to, że Spółka zaniechała przedłużania umów sprzedaży energii elektrycznej zawartych z wykorzystaniem wzorców umów, których postanowienia zostały wskazane w punktach I.45) - I.47) sentencji postanowienia o wszczęciu niniejszego postępowania z dnia 26 marca 2019 r., w umowy na kolejny czas określony (oznaczony) - w szczególności przekazania informacji o sposobie i formie zakomunikowania konsumentom, będącym stroną umowy ze Spółką zawartej w oparciu o przedmiotowe wzorce umów, faktu niestosowania w odniesieniu do nich ww. postanowień wzorców umów oraz o stosowne udokumentowanie powyższych czynności.

W odpowiedzi na powyższe w piśmie z dnia 28 listopada 2019 r. Spółka poinformowała, że cyt. *dokonała wielu czynności związanych z zaprzestaniem stosowania postanowień dotyczących automatycznego przekształcenia umowy zawartej na czas określony na kolejny czas określony*. Spółka nie przekazała jednak żadnych konkretnych informacji na temat podjętych działań w ww. zakresie ani nie udokumentowała ww. czynności. Jednocześnie Spółka wniosła o przeprowadzenie rozprawy administracyjnej oraz przesłuchanie w charakterze świadków pracowników Polski Prąd i Gaz: Kierownika Działu Reklamacji, Kierownika Działu Rozliczeń oraz Specjalisty ds. Reklamacji - Lidera, na okoliczność:

- zaniechania stosowania wzorców umów, których postanowienia zostały wskazane w punktach I.45) - I.47) sentencji postanowienia o wszczęciu niniejszego postępowania z dnia 26 marca 2019 r.,
- niewystawiania kar umownych dla konsumentów, których umowa po pierwotnym okresie obowiązywania została wypowiedziana,

- różnych form zakomunikowania konsumentom faktu niestosowania w odniesieniu do nich ww. postanowień wzorców,
- zmian w systemach informatycznych Spółki okresów obowiązywania umów z konsumentami,
- informowania w odpowiedziach na reklamacje konsumentów oraz urzędów o zaprzestaniu stosowania kwestionowanych postanowień.

Prezes Urzędu oceniając celowość oraz zasadność dopuszczenia wnioskowanych przez Spółkę w piśmie z dnia 28 listopada 2019 r. dowodów, uznał, iż w niniejszej sprawie nie zachodzi konieczność ich przeprowadzenia na okoliczności wskazane przez Spółkę w ww. piśmie. Podkreślenia wymaga, iż osoby, o przesłuchanie których Spółka wnioskuje w ww. piśmie, są w Spółce zatrudnione. Zeznania ww. świadków w kwestiach objętych tezą dowodową, stanowiłyby tym samym stanowisko Spółki w powyższym zakresie. Nie istniały natomiast żadne przeszkody, aby Spółka udzieliła odpowiedzi na pytania przedstawione w wezwaniu Prezesa UOKiK z dnia 5 listopada 2019 r. na piśmie, tym bardziej, że Spółka wezwana została do przedstawienia stosownych dokumentów potwierdzających okoliczność dokonania ww. czynności. Tym samym należało uznać, że wnioski dowodowe Spółki zostały zgłoszone jedynie dla zwłoki, a ich uwzględnienie nie przyczyniłoby się do wyjaśnienia istotnych w rozpatrywanej sprawie okoliczności, a jedynie spowodowałoby nieuzasadnione przedłużenie prowadzonego postępowania.

W świetle powyższego wskazać należy, że Polski Prąd i Gaz nie przedstawiła dowodów wskazujących na to, że zaniechała stosowania zakwestionowanych postanowień umownych określonych w punktach I.45) - I.47) sentencji decyzji. Samo oświadczenie Spółki o tym, że zaprzestała stosowania postanowień wprowadzających mechanizm automatycznego przekształcania umowy po upływie okresu jej obowiązywania w kolejną umowę na czas określony nie jest wystarczające dla uznania, że Spółka zaniechała stosowania zakwestionowanych postanowień. Wskazać bowiem należy, że warunkiem stwierdzenia zaniechania stosowania niedozwolonych postanowień umownych, jest po pierwsze, dokonanie zmian wzorców umownych, w których znajdują się zakwestionowane postanowienia, a pod drugie, co ważniejsze, przedsięwzięcie przez przedsiębiorcę stosownych czynności skutkujących zmianą treści umów funkcjonujących w obrocie prawnym np. w drodze aneksów do tych umów. W toku postępowania nie udowodniono, że Polski Prąd i Gaz takie czynności skutecznie podjął, stąd należy przyjąć, że Spółka w dacie wydania niniejszej decyzji w dalszym ciągu - w zakresie wskazanym powyżej - dopuszcza się stosowania niedozwolonych postanowień umownych, określonych w punktach I.45) - I.47) sentencji decyzji.

Uprzednie naruszenie

Należy wskazać, że zgodnie z przepisem art. 111 ust. 1 uokik, Prezes Urzędu, ustalając wysokość nakładanej kary pieniężnej, uwzględnia m.in. uprzednie naruszenie przepisów ustawy. Dotychczas Prezes Urzędu wydał jedną decyzję w sprawie stosowania przez Polski Prąd i Gaz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, tj. Decyzję z dnia 30 grudnia 2016 r. nr DDK-29/2016. Przedmiotowa decyzja nie jest jednak prawomocna, wobec powyższego należy uznać, że w niniejszej sprawie nie występuje przesłanka uprzedniego naruszenia przepisów ustawy.

Stopień i skutki naruszenia (z uwzględnieniem natury naruszenia, działalności przedsiębiorcy będącej przedmiotem naruszenia i specyfiki rynku)

Stopień naruszenia przepisów również należy ocenić dla każdej grupy klauzul osobno (tj. dla postanowień wskazanych w punktach I.1) - I.44) oraz I.45) - I.47) sentencji decyzji), gdyż inny jest wynik tej oceny. Wspólną cechą klauzul jest jednak fakt, iż są stosowane w stosunku do każdego konsumenta związanego umową z Polski Prąd i Gaz. Każda osoba zatem, która zdecydowała się zawrzeć umowę z Polski Prąd i Gaz, była narażona na stosowanie wobec niej kwestionowanych postanowień. Prezes Urzędu wziął również pod uwagę charakter oferowanego przez Polski Prąd i Gaz produktu, z którym związana jest praktyka Spółki. Wskazać bowiem należy, iż dostęp do energii elektrycznej i paliwa gazowego stanowi jeden z podstawowych i niezbędnych elementów warunkujących funkcjonowanie gospodarstwa domowego konsumenta, przerwanie dostaw elektryczności i gazu może natomiast prowadzić do poważnego jego paraliżu. Tym samym przy ustaleniu kwoty bazowej konieczne było uwzględnienie przymiotu niezbędności oferowanego przez Spółkę produktu do funkcjonowania przeciętnego konsumenta. W obu przypadkach, tj. w postanowień wskazanych w punktach I.1) - I.44) oraz I.45) - I.47) sentencji decyzji Prezes UOKiK ocenił, iż stopień naruszenia przez Polski Prąd i Gaz przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest znaczny.

W odniesieniu do postanowień wskazanych w punktach **I.1) - 44) sentencji decyzji** Prezes Urzędu przy ustalaniu wymiaru kary miał przede wszystkim na uwadze okoliczność, że kwestionowane postanowienia umowne prowadzą do ograniczenia fundamentalnego dla obecnie funkcjonujących rynków energii elektrycznej i paliwa gazowego uprawnienia konsumentów, tj. prawa do zmiany sprzedawcy energii elektrycznej lub paliwa gazowego (wynikającego z art. 4j ust. 1 Pr. en.) kreuje swoiste ograniczenie utrudniające konsumentowi realizację prawa do zmiany sprzedawcy energii elektrycznej lub paliwa gazowego, tym samym może naruszać przepisy art. 4j ust. 1 Pr. en. Wobec powyższego kwestionowane postanowienia naruszają pozaekonomiczne interesy konsumentów.

Postanowienia te godzą ponadto w zasadę ekwiwalentności świadczeń oraz równowagi kontraktowej stron, gdyż przewidują po stronie konsumenta konieczność uiszczenia świadczenia, pomimo niezrealizowania po stronie przedsiębiorcy realnej szkody. Skutkiem stosowania tych klauzul jest nieusprawiedliwione pokrzywdzenie finansowe konsumenta, co uzasadnia stwierdzenie, że opisane zakłócenie równowagi kontraktowej stron umowy w sposób rażący narusza ekonomiczne interesy konsumentów.

Natomiast w przypadku postanowień wskazanych w **punktach I.45) - 47) sentencji decyzji** Prezes Urzędu dokonując oceny wagi naruszenia wziął pod uwagę okoliczność, że przyjęcie we wzorcach umowy mechanizmu przewidującego automatyczne przekształcenie umowy zawartej na czas oznaczony w umowę na kolejny czas oznaczony w przypadku braku aktywnego działania konsumenta jest przejawem nierównorzędnego traktowania konsumentów przez Spółkę i wykorzystania silniejszej pozycji profesjonalisty. Stosowanie przez Spółkę powyższych klauzul skutkuje swoistym przymusem realizacji takiej umowy, prowadzi do ograniczenia swobody wyboru sprzedawcy energii elektrycznej, a także do pozbawienia konsumenta prawa do bezkosztowego wypowiedzenia umowy przez kolejny czas oznaczony. Konsument, który chciałby uwolnić się od takiego stosunku umownego łączącego go ze Spółką, zobowiązany będzie do zapłaty *Opłaty Jednorazowej*.

Podkreślenia wymaga, że wzorce umów stosowane przez Polski Prąd i Gaz przewidują bardzo długie okresy ich obowiązywania sięgające nawet 60 miesięcy, tym bardziej zatem można spodziewać się, że konsument może mieć potrzebę zmiany i skorzystania z oferty innego, konkurencyjnego względem Spółki sprzedawcy energii elektrycznej. Natomiast na skutek stosowania przez Polski Prąd i Gaz zakwestionowanych postanowień konsument narażony jest na sytuację, w której nie będzie mógł bez ponoszenia konsekwencji finansowych uwolnić się od takiej umowy.

Nałożenie na konsumenta obowiązku poniesienia ciężaru finansowego w związku z uwolnieniem się od umowy - która ze swej istoty powinna była wygasnąć po upływie określonego terminu - należy ocenić jako rozwiązanie rażąco godzące zarówno w ekonomiczne, jaki pozaekonomiczne interesy konsumentów.

Wyliczenie kwoty bazowej

Mając na względzie powyżej przedstawione okoliczności, ustalono kwoty bazowe kar za stosowanie przez spółkę niedozwolonych postanowień umownych, w następującej wysokości:

- 1) **1,5 %** obrotu osiągniętego przez Spółkę w 2018 r. **za stosowanie klauzul z punktów I.1) - I.44) sentencji niniejszej decyzji**, z uwagi na charakter oferowanego produktu, znaczny stopień naruszenia oraz długotrwałe stosowanie zakwestionowanych klauzul, a także skutki naruszenia dla konsumentów.
- 2) **3 %** obrotu osiągniętego przez Spółkę w 2018 r. **za stosowanie klauzul z punktów I.45) - I.47) sentencji niniejszej decyzji**, z uwagi na znaczny stopień naruszenia oraz długotrwałe stosowanie zakwestionowanych klauzul, a także skutki naruszenia dla konsumentów.

Okoliczności łagodzące i obciążające

Dokonując ustalenia ostatecznego wymiaru kary pieniężnej nałożonej na Spółkę, Prezes Urzędu dokonał również oceny zaistniałych w postępowaniu okoliczności obciążających i łagodzących.

W odniesieniu do postanowień wskazanych w **punktach I.1) - 44) sentencji decyzji** Prezes Urzędu uznał za okoliczność obciążającą, wpływającą na podwyższenie ustalonej kwoty bazowej znaczny zasięg terytorialny naruszenia, co związane jest z zawieraniem przez Polski Prąd i Gaz umów z konsumentami na terenie całego kraju. Uwzględniając ww. okoliczność Prezes Urzędu podwyższył kwotę bazową kary o **20%**.

Natomiast w przypadku postanowień wskazanych w **punktach I.45) - 47) sentencji decyzji** Prezes Urzędu kalkulując karę pieniężną w niniejszej sprawie, wziął pod uwagę jako okoliczność obciążającą, wpływającą na podwyższenie ustalonej kwoty bazowej umyślność naruszenia zakazu określonego w art. 23a uokik, co wpłynęło na podniesienie kwoty bazowej o **50%**. Kolejną okolicznością przemawiającą za podwyższeniem kwoty bazowej kary o **20 %** jest znaczny zasięg terytorialny naruszenia. Uwzględniając ww. okoliczność Prezes Urzędu podwyższył kwotę bazową kary o **70%**.

Prezes Urzędu nie dopatrył się natomiast w niniejszej sprawie żadnych okoliczności łagodzących, które uzasadniałyby zmniejszenie wysokości nałożonej kary. Należy w szczególności zauważyć, że Spółka nie zaprzestała stosowania kwestionowanych w niniejszym postępowaniu niedozwolonych postanowień wzorców umów.

Niezależnie od powyższych rozważań, w ocenie Prezesa UOKiK, wystąpiły w sprawie również dodatkowe okoliczności, które Prezes UOKiK zdecydował się uwzględnić przy nakładaniu kary za stosowanie klauzul wymienionych w punktach I.1) - I.47) sentencji niniejszej decyzji.

Wskazać bowiem należy, że w punkcie III.3 rozstrzygnięcia decyzji Prezes Urzędu nałożył na Polski Prąd i Gaz obowiązek zwrócenia *Opłaty Jednorazowej*, którą konsumenci uiszcili w związku z rozwiązaniem umów przed upływem okresu, na jaki zostały zawarte, na podstawie klauzul określonych w punktach I.1 - I.44) sentencji niniejszej decyzji.

Choć środek usunięcia trwających skutków naruszenia i kara pieniężna są względem siebie niezależne, Prezes UOKiK postanowił uwzględnić przedmiotową okoliczność przy nakładaniu kar pieniężnych i nałożyć na Polski Prąd i Gaz kary w szczególnie niskiej wysokości, obniżając kwoty bazowe kar pieniężnych za stosowanie klauzul wymienionych w punktach I.1- I.44) i I.45 - I.47) sentencji niniejszej decyzji w ten sposób, że kwotę kary za stosowanie klauzuli wskazanej w punktach I.1- I.44). sentencji decyzji **obniżyć o 80 %** zaś kwotę kary za stosowanie klauzuli wskazanej w punktach I.45- I.47) sentencji decyzji **obniżyć o 90 %**.

Obliczenie kary

Biorąc pod uwagę powyższe, za stosowanie niedozwolonych postanowień umownych określonych w punktach I.1) - I.44) niniejszej decyzji Prezes Urzędu nałożył na Spółkę karę pieniężną w wysokości **75 934 złote** (słownie: siedemdziesiąt pięć tysięcy dziewięćset trzydzieści cztery złote).

Natomiast za stosowanie niedozwolonych postanowień umownych określonych w punktach I.45) - I.47) niniejszej decyzji Prezes Urzędu nałożył na Spółkę karę pieniężną w wysokości **107 572 zł** (słownie: sto siedem tysięcy pięćset siedemdziesiąt dwa złote).

Nałożona na Spółkę kara pieniężna mieści się zatem w granicach wyznaczonych przez art. 106 ust. 1 pkt 3a uokik w zw. z art. 106 ust. 7 pkt 1 uokik i jednocześnie stanowi w przypadku kary określonej w punkcie II.1 sentencji decyzji **[***] %** obrotu osiągniętego przez Spółkę w 2018 r., czyli **[***] %** kary, jaką Prezes Urzędu miał prawo nałożyć na przedsiębiorcę, zaś w przypadku kary określonej w punkcie II.2 sentencji decyzji **[***] %** obrotu osiągniętego przez Spółkę w 2018 r., czyli **[***] %** kary, jaką Prezes Urzędu miał prawo nałożyć na przedsiębiorcę.

Orzekając o karze pieniężnej Prezes UOKiK kierował się przestankami wskazanymi w art. 106 oraz art. 111 uokik.

Kary w tej wysokości są, w ocenie Prezesa UOKiK, proporcjonalne do warunków finansowych Polski Prąd i Gaz, jak również do wagi i charakteru naruszeń. Kary w powyższej wysokości pozwolą zrealizować funkcję represyjną, tj. dolegliwość z tytułu stosowania klauzul abuzywnych, jak również funkcje prewencji indywidualnej i ogólnej (zniechęcania względem podejmowania podobnych praktyk w przyszłości przez tego

przedsiębiorcę, jak i innych uczestników rynku, zwłaszcza rynku sprzedaży energii elektrycznej i paliwa gazowego). **Powyższe uzasadnia rozstrzygnięcie o karze pieniężnej zawarte w punkcie II decyzji.**

Zgodnie z art. 112 ust. 3 uokik, karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów NBP o/o Warszawa nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

W tym stanie rzeczy, należało orzec jak w punkcie II decyzji.

Ad. III Obowiązek usunięcia trwających skutków stosowania klauzul niedozwolonych

Zgodnie z art. 23b ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w decyzji o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a uokik, w szczególności zobowiązać przedsiębiorcę do:

- poinformowania konsumentów, będących stronami umów zawartych na podstawie wzorca, o którym mowa w ust. 1, o uznaniu za niedozwolone postanowienia tego wzorca - w sposób określony w decyzji;
- złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o treści i w formie określonej w decyzji.

Katalog środków usunięcia trwających skutków naruszenia jest przykładowy. W związku z tym Prezes UOKiK może nałożyć na przedsiębiorcę także inne niż wymienione w ustawie środki usunięcia trwających skutków naruszenia, które są adekwatne do rodzaju stwierdzonego naruszenia oraz skutków, które naruszenie wywołało. Ocena adekwatności działań zmierzających do usunięcia skutków niedozwolonego zachowania musi być dokonana z uwzględnieniem możliwie najszerszego kontekstu postępowania przedsiębiorcy, któremu zarzucana jest praktyka o trwających skutkach.

W niniejszej sprawie Prezes Urzędu zdecydował o zastosowaniu środków usunięcia trwających skutków stosowania klauzul niedozwolonych określonych w punktach I.1 - 1.47) sentencji decyzji.

Trwające skutki stosowania przez Polski Prąd i Gaz klauzul określonych w punktach I.1) - I.44) sentencji decyzji wynikają z tego, że na ich podstawie Spółka ma możliwość pobierania należności z tytułu *Opłaty Jednorazowej* w związku z wypowiedzeniem umowy przed upływem okresu jej obowiązywania. W związku z tym, na skutek stosowania przez Polski Prąd i Gaz zakwestionowanych klauzul konsumenci, którzy wypowiedzieli przedmiotowe umowy przed upływem okresu ich obowiązywania, ponieśli straty finansowe w związku z koniecznością uiszczenia ww. *Opłaty Jednorazowej*. Ponadto, konsumenci z uwagi na konsekwencje finansowe wynikające z ww. klauzul mogą rezygnować z realizacji przysługującego im na podstawie art. 4j ust. 3 a Pr. en. prawa do zmiany sprzedawcy energii elektrycznej lub paliwa gazowego.

W odniesieniu natomiast do postanowień określonych w punktach I.45) - I.47) sentencji decyzji, trwające skutki naruszenia wiążą się z tym, że w świadomości konsumentów funkcjonuje przekonanie, że ich umowa w przypadku niezłożenia przez nich stosownego oświadczenia, zostanie przekształcona w kolejną umowę na kolejny czas oznaczony.

Z kolei konsumenci, wobec których Spółka zastosowała ww. mechanizm pozostają w przeświadczeniu, że wypowiedzenie tak przedłużonej umowy przed okresem jej obowiązywania będzie się dla nich wiązało z obowiązkiem uiszczenia Opłaty Jednorazowej. Tym samym analogicznie jak w przypadku zakwestionowanych klauzul określonych w punktach I.1) - I.44) mogą oni zrezygnować z realizacji przysługującego im na podstawie art. 4j ust. 3 a Pr. en. prawa do zmiany sprzedawcy energii elektrycznej.

Jednocześnie skutki stosowania przez Polski Prąd i Gaz tych klauzul nie zostały dotychczas konsumentom przez Spółkę w żaden sposób zrekompensowane.

Ad pkt III.1) sentencji decyzji

Jedną z intencji określenia środków usunięcia trwających skutków naruszenia jest zwiększenie skuteczności administracyjnoprawnego trybu stwierdzania stosowania niedozwolonych postanowień wzorców umownych. Środki te mogą mieć charakter informacyjny. Z przykładów wymienionych w art. 23b ust. 2 uokik wynika, że konsumenci mają się dowiedzieć o uznaniu przez Prezesa UOKiK postanowienia wzorca umowy za niedozwolone. Przekazanie konsumentom odpowiedniej informacji może nastąpić za pomocą poinformowania przez przedsiębiorcę konsumentów będących stronami umów zawartych na podstawie wzorca zawierającego klauzulę abuzywną w sposób określony w decyzji (art. 23b ust. 2 pkt 1 uokik). Dzięki otrzymanym informacjom konsumenci wiedzą, że zakwestionowane przez Prezesa UOKiK postanowienie umowne jest wobec nich bezskuteczne i mają możliwość dochodzenia od przedsiębiorcy roszczeń w tym zakresie¹³.

W ramach usunięcia trwających skutków stosowania niedozwolonych postanowień umownych Prezes UOKiK może zobowiązać przedsiębiorcę do poinformowania konsumentów, będących stronami umów zawartych na podstawie wzorca o uznaniu przez Prezesa UOKiK za niedozwolone postanowień tego wzorca - w sposób określony w decyzji. Prezes UOKiK decyduje więc o sposobie poinformowania konsumentów. Może być to np. droga listowna, za potwierdzeniem odbioru bądź nie¹⁴.

W ocenie Prezesa UOKiK nałożenie na Polski Prąd i Gaz tego obowiązku jest proporcjonalne do wagi i rodzaju naruszenia oraz konieczne do usunięcia jego trwających skutków. Środek ten ma za zadanie poinformowanie konsumentów będących klientami Spółki o tym, iż ich kontrahent stosował lub stosuje wobec nich niedozwolone postanowienia umowne i tym samym nie może ich dłużej wykorzystywać w relacjach z nimi. Środek ten jest zatem proporcjonalny, przydatny i niezbędny dla usunięcia tych skutków naruszenia zakazu z art. 23a uokik. Ponadto nie wykracza on poza to, co niezbędne do ich usunięcia.

W ocenie Prezesa UOKiK, dwumiesięczny termin na wykonanie tego obowiązku jest terminem wystarczającym. Należy bowiem doliczyć do niego dodatkowy minimalny miesięczny termin na uprawomocnienie się niniejszej decyzji (w przypadku braku odwołania Polski Prąd i Gaz), w którym Spółka może przygotowywać się do wykonania obowiązku.

¹³ M. Namysłowska, A. Piszcz; ustawa o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 5.8.2015 r., Komentarz; Wydawnictwo C.H. Beck; Warszawa 2016, str. 26.

¹⁴ ibidem

Przesłanie ww. informacji listem poleconym ma na celu jak najpełniejszą realizację celu nałożenia niniejszego obowiązku i jego ewidencjonowanie. Wysłanie przesyłki listem zwykłym nie gwarantowałoby realizacji tego celu. Uzyskanie zaś ww. informacji przez klientów Polski Prąd i Gaz umożliwi im skorzystanie ze skutku uznania postanowienia za niedozwolone, który wynika z art. 23 d uokik.

Ad pkt III. 2) - III.4) sentencji decyzji

Jak wskazano powyżej bezpośrednim skutkiem zamieszczenia postanowień we wzorcach umów, jest możliwość stosowania ich w ramach umów zawartych na podstawie tego wzorca. Wynikiem stosowania tych postanowień są określone skutki w sferze interesów konsumentów, czy to majątkowych czy pozamajątkowych. Dlatego też poza zakazem wykorzystywania postanowień niedozwolonych w umowach, który wynika z art. 23b uokik, konieczne jest przywrócenie stanu równowagi pomiędzy stronami umów zawartych w oparciu o ten wzorec, jaki by istniał, gdyby tych klauzul we wzorcu nigdy nie było. Tym samym przedsiębiorca nie mógłby się na nie nigdy powoływać.

Z tego też względu konieczne jest nałożenie na przedsiębiorcę obowiązków, które mają na celu usunięcie trwających skutków stosowania tych klauzul zawartych w umowach w oparciu o analizowane wzorce umowne.

Konsumenci dotknięci stosowaniem klauzul określonych w punktach I.1) - 44) sentencji decyzji, to konsumenci, którzy uiszcili w okresie od 17 kwietnia 2016 r. do dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na rzecz Polski Prąd i Gaz *Opłatę Jednorazową* w związku przedterminowym rozwiązaniem umowy sprzedaży energii elektrycznej lub kompleksowej umowy dostarczania paliwa, w razie zaistnienia wskazanych w umowie okoliczności związanych wyłącznie z zachowaniem konsumenta, a także konsumenci, którzy z uwagi na konsekwencje finansowe wynikające z konieczności uiszczenia *Opłaty Jednorazowej* w przypadku przedterminowego rozwiązania umowy z Polski Prąd i Gaz, zrezygnowali z wypowiedzenia umowy ze Spółką i tym samym ze skorzystania z prawa do zmiany sprzedawcy energii elektrycznej lub paliwa gazowego. Należy mieć zatem na uwadze korzyści, jakie zostały przez Polski Prąd i Gaz niewątpliwie odniesione w związku ze stosowaniem zakwestionowanych klauzul. Klauzula ta obowiązuje od początku prowadzenia działalności przez Spółkę w zakresie sprzedaży energii elektrycznej i paliwa gazowego, w tym okresie korzyści z jej stosowania należy zatem ocenić jako bardzo wysokie.

Z uwagi na konieczność wyeliminowania wyżej wymienionych trwających skutków stosowania postanowienia wzorca umowy uznanego za niedozwolone, za najbardziej adekwatny do stwierdzonego naruszenia środek Prezes UOKiK uznał nakazanie przedsiębiorcy zwrotu wpłaconych przez konsumentów *Opłat Jednorazowych* wynikających z zastosowania klauzul określonych w punktach I.1) - I.44), o ile klienci (byli lub obecni) wystąpią do Spółki ze stosownym wnioskiem. Powyższy obowiązek Polski Prąd i Gaz jest zobowiązana wykonać w terminie 4 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji.

Natomiast konsumenci dotknięci stosowaniem klauzul określonych w punktach I.45) - I. 47) sentencji decyzji, to konsumenci, którzy w okresie od 17 kwietnia 2016 r. do dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji nie złożyli stosownego oświadczenia o braku woli kontynuowania zawartej ze Spółką umowy sprzedaży energii elektrycznej po upływie

okresu jej obowiązywania, wobec czego ich umowa została przekształcona w kolejną umowę na czas oznaczony. Należy mieć zatem na uwadze korzyści, jakie zostały przez Polski Prąd i Gaz niewątpliwie osiągnięte w związku ze stosowaniem zakwestionowanych klauzul. Klauzula ta obowiązuje od kwietnia 2015 r., w tym okresie korzyści z jej stosowania należy zatem ocenić jako bardzo wysokie.

Z uwagi na konieczność wyeliminowania wyżej wymienionych trwających skutków stosowania postanowienia wzorca umowy uznanego za niedozwolonego, za najbardziej adekwatny do stwierdzonego naruszenia środek Prezes UOKiK uznał nakazanie przedsiębiorcy przekazanie konsumentom informacji o tym, że ww. postanowienia ich nie wiążą, wobec czego obowiązująca konsumenta umowa jest umową zawartą na czas nieokreślony i konsument ma prawo wypowiedzenia takiej umowy z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia bez konieczności ponoszenia z tego tytułu *Opłaty Jednorazowej*. Powyższy obowiązek Polski Prąd i Gaz jest zobowiązana wykonać w terminie 2 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji.

Data 17 kwietnia 2016 r. to data, od której Prezes UOKiK uzyskał, na podstawie nowelizacji ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów¹⁵ uprawnienie w zakresie rozstrzygania o niedozwolonym charakterze postanowienia wzorca umowy i zakazie jego dalszego wykorzystywania. W drodze tej nowelizacji Prezes UOKiK uzyskał także uprawnienie do nakładania obowiązku usunięcia trwających skutków stosowania tych klauzul.

W związku z tym, Prezes UOKiK uznał, iż usunięcie trwających skutków naruszenia, które jest ściśle związane z regulacją odnośnie do uznawania danego postanowienia za niedozwolone, nie może sięgać okresu sprzed wejścia ww. regulacji w życie. Końcowa data okresu obejmującego przysporzenie oraz realizację uprawnienia do wypowiedzenia automatycznie przedłużonej umowy bez konieczności ponoszenia *Opłaty Jednorazowej* wynika zaś z tego, iż w momencie uprawomocnienia się decyzji w wymaganym zakresie przedsiębiorca będzie zobowiązany do wykonania wynikających z niej obowiązków. Po tej dacie zatem ewentualne dalsze stosowanie klauzul uznanych za abuzywne oraz niewykonanie obowiązków określonych w niniejszej decyzji będzie stanowiło odrębne naruszenie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i będzie polegało także na niewykonaniu prawomocnej decyzji Prezesa UOKiK.

W ocenie Prezesa UOKiK, nałożone na Spółkę środki w opisanym powyżej kształcie pozostają w korelacji do przypisanych Spółce naruszeń i zmierzają do przywrócenia równowagi stron stosunku prawnego w zakresie usunięcia trwających skutków naruszenia.

Aby zapewnić skuteczność wywiązania się z obowiązków usunięcia przez Polski Prąd i Gaz trwających skutków naruszenia stosowania kwestionowanych postanowień, niezbędne jest również to, aby konsumenci, którzy zostali objęci ich stosowaniem, mogli się o takich obowiązkach Spółki dowiedzieć i wystąpić do niej z odpowiednim wnioskiem. W tym celu Prezes UOKiK nałożył na Spółkę odpowiednie obowiązki informacyjne mające na celu poinformowanie konsumentów o przysługujących im uprawnieniach, a także o sposobie wnioskowania o wypłatę należności z tytułu zwrotu uiszczonej przez nich *Opłaty Jednorazowej*.

¹⁵ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 1634).

Czynności, o których mowa w punktach III.2.) i III.4), które będzie musiał podjąć konsument w celu poinformowania Spółki o woli skorzystania z nałożonych na przedsiębiorcę środków zmierzających do usunięcia trwających skutków naruszenia orzeczonych w niniejszej decyzji, nie powinny być z jego punktu widzenia czynnościami nadmiernie skomplikowanymi, wymagającymi podjęcia szeregu działań czy też połączonymi z zawarciem innej umowy lub akceptacją postanowień, które nie mają związku z prawidłowym wykonaniem tej części decyzji.

Ad pkt III.5) sentencji decyzji

Zgodnie z art. 23b ust. 3 uokik, Prezes UOKiK może zobowiązać przedsiębiorcę do złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o treści i w formie określonej w decyzji. Treść oświadczenia powinna obejmować, poza określeniem przedsiębiorcy, treść postanowienia naruszającego zakaz w art. 23a uokik oraz wskazywać wzorzec umowy, w jakim postanowienie to zostało zawarte.

Istotą opisywanego w niniejszej decyzji naruszenia jest stosowanie postanowień wzorców umów, które w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszają interesy konsumentów. W ocenie Prezesa UOKiK, powyższe okoliczności uzasadniają zastosowanie wskazanego wyżej środka, jakim jest publikacja oświadczenia na stronie internetowej Polski Prąd i Gaz. Spółka powinna, zdaniem Prezesa Urzędu, poinformować konsumentów o swoim naruszeniu, co spełni funkcję edukacyjną. Powyższy środek może mieć również znaczenie prewencyjne, zniechęcając Polski Prąd i Gaz oraz innych przedsiębiorców do podobnego rodzaju praktyk (w obliczu ryzyka złożenia oświadczenia, które może wpłynąć na postrzeganie Spółkę przez konsumentów).

Oświadczenie zamieszczone na stronie internetowej Polski Prąd i Gaz ma za zadanie poinformowanie konsumentów o fakcie wydania decyzji, jej oznaczeniu i dacie wydania (w celu jej późniejszej identyfikacji lub ułatwianiu dotarcia do jej treści) oraz przystępne wskazanie, jakie postanowienia umowne zostały uznane za niedozwolone. Ponadto oświadczenie to winno określać skrótowy opis obowiązków usunięcia skutków stosowania tych klauzul. Oświadczenie to będzie wspierać obowiązki określone w punktach III.1), III.2 i III.4) sentencji decyzji, w postaci pisemnego zawiadomienia konsumentów o treści decyzji i przysługujących im z tytułu jej wydania uprawnień do dochodzenia roszczeń. Określenie parametrów technicznych oświadczenia jest zaś niezbędne i ma za zadanie zapewnić jego widoczności i czytelności na stronie internetowej Spółki.

W ocenie Prezesa UOKiK, obowiązek usunięcia trwających skutków stosowania klauzul niedozwolonych nie powinien ulec modyfikacji w przypadku zmian organizacyjnych Polski Prąd i Gaz. Dlatego też powinien być wykonany także w razie zmiany nazwy przedsiębiorcy, jego przekształcenia lub przejścia praw i obowiązków na inny podmiot pod jakimkolwiek tytułem, zmiany adresu strony internetowej lub też w przypadku zmiany treści sentencji decyzji lub jej uzasadnienia przez Prezesa Urzędu lub sąd powszechny, w zakresie podlegającym obowiązkowi publikacji. Obowiązek ten w powyższych sytuacjach się nie dezaktualizuje i winien być wówczas wykonany z uwzględnieniem powyższych zmian i nie powinien zostać zaniechany.

Oświadczenie zostanie zaprezentowane na stronie internetowej Polski Prąd i Gaz i dzięki temu wiedza o rozstrzygnięciu będzie mogła dotrzeć do konsumentów, a także

innych przedsiębiorców działających w branży oraz mediów. W ocenie Prezesa UOKiK, strona internetowa to medium o licznym gronie odbiorców, które poprzez swoją powszechność i możliwość zapoznania się z prezentowanymi tam treściami w dowolnym czasie, stosownym dla każdego odbiorcy, najskuteczniej jest w stanie dotrzeć do świadomości odbiorców. Komunikat dotyczący decyzji byłby, w ocenie Prezesa UOKiK, zbyt skomplikowany do przekazania bądź to w telewizji bądź w radiu, a przez to nie odniósłby zamierzonego skutku informacyjnego.

Wśród konsumentów oświadczenie tej treści powinien zwiększyć wiedzę o przepisach chroniących ich prawa i krytycyzm względem działań modyfikujących treść stosunku prawnego dokonywanych przez przedsiębiorców. Przedsiębiorcy powinni z kolei dowiedzieć się o negatywnych konsekwencjach naruszania praw konsumentów, co poza wychowawczą spełni również funkcję prewencyjną.

Zakres obowiązków publikacyjnych jest proporcjonalny do możliwości Polski Prąd i Gaz i wagi naruszeń. Należy zwrócić uwagę, że kwestionowane klauzule są stosowane od długiego czasu. Obowiązek publikacji decyzji na stronie internetowej przez odpowiednio długi okres, w ocenie Prezesa UOKiK, nie będzie uciążliwy dla strony niniejszego postępowania.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w pkt. III rozstrzygnięcia niniejszej decyzji.

Ad pkt IV Rozstrzygnięcie o obowiązku publikacja decyzji

W ocenie Prezesa UOKiK, nałożony na Spółkę obowiązek publikacji decyzji zmierza do przekazania możliwie najszerszemu kręgowi odbiorców (konsumentów - również tych niebędących klientami Spółki, jak i innych profesjonalnych uczestników rynku) informacji o stosowanych przez Polski Prąd i Gaz postanowieniach uznanych za niedozwolone. Publikacja pełnej treści decyzji i możliwość zapoznania się z nią przez uczestników rynku - konsumentów i przedsiębiorców, pozwoli im na pozyskanie informacji nie tylko o tym, jakie klauzule zostały uznane za niedozwolone, ale także jakie motywy stoją za rozstrzygnięciem Prezesa UOKiK. Zapoznanie się z treścią decyzji pozwoli jej czytelnikom także na zapoznanie się z nałożonymi na Spółkę obowiązkami usunięcia trwających skutków naruszenia i weryfikację realizacji tych obowiązków, których adresatami mogą być konsumenci.

Obowiązek ten spełni funkcję edukacyjną oraz prewencyjną. Ma bowiem stanowić czytelną informację dla konsumentów i przedsiębiorców, w jaki sposób - zgodnie z prawem - możliwe jest prowadzenie działalności w zakresie obrotu energią elektryczną lub paliwem gazowym. Jednocześnie ma ostrzegać, iż w przypadku braku dochowania przez przedsiębiorców wymaganych standardów i stosowania podobnych postanowień umownych, muszą oni liczyć się z określonymi sankcjami.

W ocenie Prezesa UOKiK, obowiązek publikacji decyzji nie powinien ulec modyfikacji w przypadku zmian organizacyjnych Spółki. Dlatego też powinien być wykonany także w razie zmiany nazwy przedsiębiorcy, jego przekształcenia lub przejścia praw i

obowiązków na inny podmiot pod jakimkolwiek tytułem, zmiany adresu strony internetowej lub też w przypadku zmiany treści sentencji decyzji lub jej uzasadnienia przez Prezesa UOKiK lub sąd powszechny, w zakresie podlegającym obowiązkowi publikacji.

Obowiązek ten w powyższych sytuacjach się nie dezaktualizuje i winien być wówczas wykonany z uwzględnieniem powyższych zmian i nie powinien zostać zaniechany.

Ad pkt V Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania

Zgodnie z art. 80 ustawy uokik Prezes UOKiK rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 ust. 1 uokik, jeżeli w wyniku postępowania organ ochrony konsumentów stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania. W świetle natomiast art. 263 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.; dalej: kpa) do kosztów postępowania zalicza się m.in. koszty doręczenia stronom pism urzędowych. Z kolei zgodnie z art. 264 § 1 ww. kodeksu, jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustala w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia.

Postępowanie w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone zostało wszczęte z urzędu, a w jego wyniku organ ochrony konsumentów w punkcie I sentencji decyzji stwierdził naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa UOKiK ze stroną. W związku z powyższym, postanowiono obciążyć Spółkę kosztami postępowania w wysokości **112,68 złotych** (słownie: sto dwanaście złotych sześćdziesiąt osiem groszy).

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000 w terminie 14 dni od uprawomocnienia się decyzji.

Mając na względzie ww. okoliczności należało orzec jak w pkt V sentencji decyzji.

Pouczenie

Zgodnie z art. 81 ust. 1 uokik w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j.: Dz. U. z 2019 r., poz. 1460 z późn. zm., dalej: kpc) - od niniejszej

decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j.: Dz.U. z 2020 r. poz. 755 z późn. zm.; dalej: ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych), odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 1000 zł.

Zgodnie z art. 103 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie.

Zgodnie z art. 105 ust. 1 i ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych należy zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

Stosownie do treści art. 117 § 1, § 3 i § 4 kpc strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub części, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna, której ustawa przyznaje zdolność sądową, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli wykaże, że nie ma dostatecznych środków na poniesienie kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego.

Wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego strona zgłasza wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych lub osobno, na piśmie lub ustnie do protokołu, w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w pkt V niniejszej decyzji, stosownie do treści art. 264 § 1 kpa w zw. z art. 80 uokik oraz stosownie do art. 81 ust. 5 uokik w związku z 479³² § 1 i § 2 kpc, przedsiębiorcy przysługuje prawo wniesienia zażalenia do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zażalenie na postanowienie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 500 zł.

Otrzymuje:

1. **Polski Prąd i Gaz Sp. z o.o.**
Al. Jerozolimskie 123a
02-017 Warszawa
2. a/a